ODLUKE

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/365

od 4. srpnja 2016.

o državnoj potpori SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) koju je provela Španjolska u korist triju nogometnih klubova iz Valencije: Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva, Hércules Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva i Elche Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2016) 4060)

(Vjerodostojan je samo tekst na španjolskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

uzimajući u obzir Odluku kojom je Komisija odlučila pokrenuti postupak u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu potpore SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP), ([1])

nakon što je pozvala zainteresirane strane da podnesu primjedbe u skladu s prethodno navedenim odredbama te uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. **POSTUPAK**

(1) Komisiju je u razdoblju od 2012. do 2013. saznala na temelju novinskih članaka i obavijesti građana da je Autonomna zajednica Valencija („Generalitat Valenciana") dodijelila mjeru državne potpore u obliku jamstava za zajmove u korist triju nogometnih klubova iz Valencije: *Valencia Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva* („Valencia CF"), *Hércules Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva* („Hercules CF") i *Elche Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva* („Elche CF"). Prema tim izvješćima jamstvo u korist kluba Valencia CF naknadno je najmanje dvostruko povećano kako bi se pokrili zaostatci u otplati glavnice, kamata i troškova. Komisija je 8. travnja 2013. od Španjolske zatražila da iznese primjedbe na ta izvješća. Španjolska je poslala podatke Komisiji 27. svibnja i 3. lipnja 2013.

(2) Komisija je dopisom od 18. prosinca 2013. obavijestila Španjolsku da je odlučila pokrenuti postupak utvrđen člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU") u pogledu potpore („odluka o pokretanju postupka"). Španjolska je podnijela primjedbe na odluku o pokretanju postupka dopisom od 10. veljače 2014.

(3) Komisija je od Španjolske zatražila podatke dopisom od 1. kolovoza 2014. te je dobila odgovor 30. rujna i 13. listopada 2014. Komisija je od Španjolske zatražila dodatne podatke dopisom od 23. siječnja 2015. te je dobila odgovor 27. travnja 2015.

(4) *Instituto Valenciano de Finanzas* („IVF"), financijska institucija pod kontrolom tijela uprave Autonomne zajednice Valencija, podnijela je primjedbe 3. studenoga i 15. prosinca 2014., 20. veljače, 25. veljače, 31. ožujka i 18. svibnja 2015. IVF je podnio daljnje podatke e-poštom 3., 5., 13., 19., 20., 26. i 30. studenoga 2015., 1., 11., 14., 15., 16., 17. i 18. prosinca 2015. te 4. i 13. svibnja 2016.

([1]) SL C 69, 7.3.2014., str. 99.

(5) Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ([2]) 7. ožujka 2014. Komisija je pozvala zainteresirane strane da podnesu primjedbe u pogledu potpore. Komisija je zaprimila primjedbe triju zainteresiranih strana: *Liga Nacional de Fútbol Profesional* 7. travnja 2014.; Valencia CF 7. travnja, 16. lipnja, 30. listopada i 15. prosinca 2014. i 12. svibnja 2015.; i *Fundación Valencia Club de Fútbol* („Fundacion Valencia") 19. svibnja 2015. Primjedbe je proslijedila Španjolskoj, koja je dobila priliku reagirati; primjedbe Španjolske zaprimljene su dopisima od 30. rujna i 13. listopada 2014. te 3. srpnja 2015. Valencia CF podnijela je daljnja razjašnjenja 14. prosinca 2015. i 26. siječnja 2016. Dana 29. siječnja 2015. u Bruxellesu je održan sastanak na kojemu su sudjelovale službe Komisije, španjolska nadležna tijela, predstavnici IVF-a te predstavnici kluba Valencia CF.

2. **OPIS MJERA I KORISNIKA**

2.1. **Mjera 1.: državno jamstvo u korist kluba Valencia CF u 2009.**

(6) Dana 5. studenoga 2009. IVF je pružio jamstvo za bankovni zajam u iznosu od 75 milijuna EUR od Bancaje (današnja Bankia) za zakladu Fundacion Valencia. IVF je javna financijska institucija kojom upravlja tijelo uprave Autonomne zajednice Valencija, a čiji predstavnici jednako tako sudjeluju u Općem vijeću i Investicijskom odboru IVF-a.

(7) Kako je objavljeno u odluci o dodjeli jamstva IVF-a zakladi Fundacion Valencia, izričita svrha zajma bilo je financiranje stjecanja dionica kluba Valencia CF preko zaklade Fundacion Valencia, a u kontekstu odluke kluba Valencia CF o izvršenju povećanja kapitala u iznosu od 92,4 milijuna EUR za izdavanje 1 922 250 novih dionica (čime se dosegnuo ukupan broj dionica od 2 114 475). Nove dionice dodijeljene su prema postojećima u nominalnoj vrijednosti od 48,08 EUR po dionici. Tim zajmom, Fundacion Valencia stekla je 70,6 % ukupnih dionica kluba Valencia CF po navedenoj cijeni od 48,08 EUR po dionici. Ostala sudjelovanja u istom povećanju kapitala dosegla su iznos od 18,8 milijuna EUR. Naknadno je od tih dionica prodano njih 52 212 po cijeni od 56,50 EUR po dionici tijekom financijske godine 2010./2011., 878 dionica prodano je po cijeni od 57,00 EUR po dionici tijekom financijske godine 2011./2012., a 1 481 368 dionica prodano je po cijeni od 67,50 EUR po dionici u financijskoj godini 2013./2014.

(8) Jamstvo IVF-a pokrilo je 100 % glavnice zajma te kamate i troškove transakcije za koju su izdana jamstva. Postojala je godišnja jamstvena premija od 0,5 % za IVF i jednokratna naknada za neiskorišteni dio od 1 % ([3]), koju je trebala platiti zaklada Fundacion Valencia. IVF je kao protujamstvo primio zalog drugog reda u dionicama kluba Valencia CF nakon Bankije u vlasništvu zaklade Fundacion Valencia. Trajanje zajma bilo je šest godina, tijekom kojih je postojala odgoda plaćanja (za isplatu glavnice zajma) u trajanju od četiri godine. Kamatna stopa zajma bila je jednaka: (a) 6 % do 26. kolovoza 2010. (prva godina zajma); i (b) od 26. kolovoza 2010. nadalje jednogodišnjoj stopi Euribor + marža od 3,5 % s minimalnom stopom od 6 %. Dogovoreni raspored plaćanja glavnice zajma predvidio je godišnje otplate kamata počevši od kolovoza 2010., jer je s obzirom na glavnicu zajma 26. kolovoza 2014. bila dogovorena otplata 37,5 milijuna EUR, a 26. kolovoza 2015. 37,5 milijuna EUR. Predviđeno je da se otplata glavnice i kamate zajma vrši prodajom dionica koje je zaklada Fundacion Valencia stekla u klubu Valencia CF.

2.2. **Mjera 2.: državno jamstvo u korist kluba Hercules CF u 2010.**

(9) Dana 26. srpnja 2010. IVF je izdao jamstvo za bankovni zajam u iznosu od 18 milijuna EUR u banci Caja de Ahorros del Mediterráneo za zakladu Fundacion Hercules. Kako je navedeno u odluci o jamstvu IVF-a zakladi Fundacion Hercules, izričita svrha zajma bila je financiranje stjecanja dionica kluba Hercules CF zaklade Fundacion Hercules u kontekstu povećanja kapitala koje je omogućio Hercules CF, dokapitalizacijom. Jamstvo je pokrilo 100 % glavnice zajma te kamate i troškove transakcije za koju su izdana jamstva. Zaklada Fundacion Hercules trebala je platiti IVF-u godišnju jamstvenu premiju u iznosu od 1 %. IVF je kao protujamstvo primio zalog u dionicama kluba Hercules CF u vlasništvu zaklade Fundacion Hercules; privremeno do zalaganja dionica IVF je primio jamstvo vlasnika stadiona José Rico Pérez, društva Aligestión Integral d.d. i zalog u dionicama kluba Hercules CF u vlasništvu društva Aligestión Integral d.d. Trajanje zajma bilo je pet godina. Kamatna stopa zajma

([2]) Vidjeti bilješku 1.
([3]) Naknada koju je zajmodavac naplatio zajmoprimcu za neiskorištenu kreditnu liniju ili neisplaćen zajam

bila je jednaka: (a) fiksnoj stopi od 4 % u prvih 36 mjeseci; i (b) jednogodišnjoj stopi Euribor + 2 % marže u posljednja 24 mjeseca. Postojala je i naknada za neiskorišteni dio od 0,5 %. Otplata zajma za koji je izdano jamstvo (glavnica i kamate) predviđena je prodajom stečenih dionica u klubu Hercules CF.

(10) Na temelju dodjele državnog jamstva IVF-a zaklada Hercules nije otplatila zajam. Posljedično, 24. siječnja 2012., IVF, koji je trebao ispuniti pravnu obvezu kao jamac, otplatio je iznos od 18,4 milijuna EUR banci zajmodavcu, zamijenio je kao vjerovnik predmetnoga zajma i posljedično pokrenuo pravne postupke protiv zaklade Fundacion Hercules CF da bi vratio spomenuti iznos.

2.3. **Mjera 3.: državno jamstvo u korist kluba Elche CF u 2011.**

(11) Dana 17. veljače 2011. IVF je ponudio dva jamstva za dva bankovna zajma ukupnog iznosa 14 milijuna EUR od banke Caja de Ahorros del Mediterráneo (9 milijuna EUR) i banke Banco de Valencia (5 milijuna EUR) za zakladu Fundacion Elche. Kako je navedeno u odluci o jamstvu IVF-a zakladi Fundacion Elche, izričita svrha zajma bila je financiranje stjecanja dionica kluba Elche CF zaklade Fundacion Elche u kontekstu povećanja kapitala koje je omogućio Elche CF dokapitalizacijom. Jamstvo je pokrilo 100 % glavnice zajma te kamate i troškove transakcije za koju su izdana jamstva. Zaklada Fundacion Elche trebala je platiti IVF-u godišnju jamstvenu premiju u iznosu od 1 %. IVF je kao protujamstvo primio zalog u dionicama kluba Elche CF u vlasništvu zaklade Fundacion Elche. Trajanje zajma bilo je pet godina. Kamatna stopa zajma bila je jednaka jednogodišnjem Euriboru od + 3,5 %. Postojala je i naknada za neiskorišteni dio od 0,5 %. Otplata zajma za koji je izdano jamstvo (glavnica i kamate) predviđena je prodajom stečenih dionica u klubu Elche CF.

2.4. **Mjera 4.: povećanja državnog jamstva iz 2009. u korist kluba Valencia CF u 2010. i 2013.**

(12) Dana 10. studenoga 2010. IVF je povisio jamstvo za zakladu Fundacion Valencia za 6 milijuna EUR. Svrha povećanja jamstva bila je pokriće povećanja od 6 milijuna EUR postojećeg zajma Bankije u cilju plaćanja zaostataka u otplati glavnice, kamata i troškova proizašlih iz nepodmirenih obveza plaćanja kamata od 26. kolovoza 2010. zajma za koji je izdano jamstvo. Kao rezultat povećanja početni raspored otplate glavnice zajma (vidjeti uvodnu izjavu 7.) promijenjen je te je 26. kolovoza 2014. predvidio otplate 40,5 milijuna EUR, a 26. kolovoza 2015. 40,5 milijuna EUR. Kamatna stopa zajma ostala je nepromijenjena.

(13) Prema podnescima španjolskih nadležnih tijela i kluba Valencia CF tijekom službenog istražnog postupka, u veljači 2013. IVF je platio 4,9 milijuna EUR za pokriće djelomične invokacije državnog jamstva zbog neplaćanja obroka kamata Bankije od 26. kolovoza 2012. Na temelju tada dostupnih podataka Komisija je otvorila službeni istražni postupak u prosincu 2013. na temelju uvjerenja da je IVF povećao postojeće jamstvo u veljači 2013. slično povećanju jamstva 10. studenoga 2010.

2.5. **Korisnici**

(14) Valencia CF profesionalni je španjolski nogometni klub sa sjedištem u Valenciji i osnovan 1919. Sudjeluje u španjolskoj prvoj ligi („La Liga”) i jedan je od najvećih nogometnih klubova u španjolskom i europskom nogometu. Nogometni klub Valencia CF osvojio je šest naslova prvaka La Liga i sedam trofeja Copa del Rey. U sveukupnom poretku La Lige, Valencia je na trećemu mjestu iza klubova Real Madrid CF i FC Barcelona. Sudjelovao je i na osam većih europskih finala,a osvojio njih pet. Valencia CF jednako je tako član skupine G-14 vodećih europskih nogometnih klubova. U Španjolskoj je treći nogometni klub s najvećim brojem navijača. Jedan je od najvećih klubova na svijetu u pogledu broja članova (upisanih navijača koji plaćaju), uz više od 50 000 sezonskih pretplatnika i više od 20 000 sezonskih pretplatnika na listi čekanja, koji igra utakmice na domaćem terenu na stadionu Mestalla, koji prima 55 000 gledatelja.

(15) Tablica 1. u nastavku sadržava podatke o financijskom rezultatu kluba Valencia CF u razdoblju od lipnja 2007. do lipnja 2012.

Tablica 1.

Ključni financijski podatci kluba Valencia CF, lipanj 2007.–lipanj 2012.

(u milijunima EUR)

	7./2006. – 6./2007.	7./2007. – 6./2008.	7./2008. – 6./2009.	7./2009. – 6./2010.	7./2010. – 6./2011.	7./2011. – 6./2012.
Promet	107,6	99,4	82,4	101,3	116,8	119,6
EBT	– 26,1	12,4	– 59,2	17,9	0,1	8,3
EBT marža (omjer)	– 0,24	0,12	– 0,72	0,18	0,00	0,07
Upisani kapital	9,2	9,2	9,2	101,7	101,7	101,7
Vlastiti kapital	– 26,3	5,9	– 33,3	57,3	55,4	57,6
Omjer duga i kapitala	– 11,1	73,5	– 16,5	8,0	6,9	6,6

Izvor: godišnja izvješća i izvori poslovnih podataka.

(16) Fundacion Valencia neprofitna je zaklada čiji je cilj „očuvati, prenositi i promicati sportske, kulturne i društvene aspekte kluba Valencia Club de Fútbol i povezati klub s navijačima". Zaklada Fundacion Valencia osnovana je 1996. i otada je dioničar kluba Valencia CF. Aktivnosti zaklade Fundacion Valencia povezane su, među ostalim, s promicanjem nogometa, upravljanjem mlađim ekipama kluba Valencia CF i promicanjem ženskog i amaterskog nogometa. Slijedom predmetne dokapitalizacije (vidjeti navedenu uvodnu izjavu 7.) zaklada Fundacion Valencia stekla je većinski dionički udio kluba Valencia CF, posebno 72 % u odnosu na 1,6 % dionica koliko je kontrolirala prije dokapitalizacije i postala matično društvo kluba Valencia CF ([4]). Jednako tako, svi članovi Upravnog odbora kluba Valencia CF ujedno su i članovi Odbora zaklade Fundacion Valencia.

(17) Tablica 2. u nastavku sadržava financijske podatke o zakladi Fundacion Valencia u razdoblju od lipnja 2008. do lipnja 2011.

Tablica 2.

Ključni financijski podatci zaklade Valencia, lipanj 2008.–lipanj 2011.

(u milijunima EUR)

	7./2007.–6./2008.	7./2008.–6./2009.	7./2009.–6./2010.	7./2010.–6./2011.
Bruto prihod	1,7	1,8	1,2	1,5
EBT	– 0,01	0,00	– 4,4	– 4,8
Ukupna imovina	0,6	0,6	74,1	71,8
Vlastiti kapital	0,03	0,03	– 4,4	– 9,9
Dugovanja	0,5	0,6	76,5	81,6

Izvor: godišnja izvješća zaklade Fundacion Valencia.

([4]) Prema godišnjem izvješću kluba Valencia CF od lipnja 2012. Valencia CF pripada skupini poduzeća čije je matično ili holding društvo zaklada Fundacion Valencia.

(18) Hercules CF profesionalni je španjolski nogometni klub smješten u Alicanteu u regiji Valencije. Osnovan je 1922., a trenutačno igra u španjolskoj trećoj ligi („*Segunda División B*") i održava utakmice na domaćem tereenu na stadionu José Rico Pérez, koji može primiti 30 000 gledatelja. Za vrijeme mjera koje se ispituju (srpanj 2010.) Hercules CF upravo se kvalificirao u La Ligu kao drugoplasirani španjolske druge lige („*Segunda División*") sezone 2009.–2010. Kako su podnijela španjolska nadležna tijela 25. siječnja 2012., Hercules CF potpisao je sporazum s većinom svojih privatnih vjerovnika koji su ušli u stečajni postupak 5. srpnja 2011. („*concurso de acreedores*"), a koji je uključivao rezanje 50 % njihovih potraživanja i odgodu otplate uobičajenih potraživanja na sedam godina, uz produžetak do dvije godine u slučaju gubitka profesionalnog statusa. Tablica 3. u nastavku sadržava podatke o financijskim rezultatima kluba Hercules CF u razdoblju od lipnja 2008. do lipnja 2012.

Tablica 3.

Ključni financijski podatci kluba Hercules CF, lipanj 2008.–lipanj 2012.

(u milijunima EUR)

	7./2007. – 6./2008.	7./2008. – 6./2009.	7./2009. – 6./2010.	7./2010. – 6./2011.	7./2011. – 6./2012.
Promet	4,0	4,1	5,4	24,8	6,2
EBT	– 5,7	– 9,8	– 17,6	– 12,9	– 0,4
EBT marža (omjer)	– 1,4	– 2,4	– 3,3	– 0,5	– 0,1
Upisani kapital	3,8	3,8	3,8	21,2	21,2
Vlastiti kapital	– 22,6	– 29,6	– 29,4	– 39,0	– 36,6
Omjer duga i kapitala	– 1,1	– 1,0	– 1,6	– 1,3	– 1,4

Izvor: godišnja izvješća i izvori poslovnih podataka.

(19) *Fundación Hércules de Alicante* („Fundacion Hercules") organizacija je sa zadaćom promicanja društvene dobrobiti i pitanja povezanih s klubom Hercules CF te nije uključena u gospodarske djelatnosti. Uz dotičnu dokapitalizaciju (vidjeti uvodnu izjavu 9.) zaklada Fundacion Hercules stekla je 81,96 % dionica i većinski dionički udio u klubu Hercules CF, uz dioničko vlasništvo drugog reda od 16,99 % (prije dokapitalizacije organizacija Fundacion Hercules nije posjedovala dionice). Jednako tako, kako je predviđeno statutima i propisima zaklade Fundacion Hercules, članovi Upravnog odbora kluba Hercules CF zakoniti su članovi upravnog tijela zaklade Fundacion Hercules („Patronato"). Tablica 4. u nastavku sadržava financijske podatke o zakladi Fundacion Hercules u razdoblju od lipnja 2009. do lipnja 2011.

Tablica 4.

Ključni financijski podatci zaklade Hercules, lipanj 2009.–lipanj 2011.

(u milijunima EUR)

	7./2008.–6./2009.	7./2009.–6./2010.	7./2010.–6./2011.
Bruto prihod	0,6	0,4	0,4
EBT	0,0	0,0	0,0
Ukupna imovina	0,06	0,12	17,58
Vlastiti kapital	0,03	0,03	– 1,00
Dugovanja	0,03	0,09	18,58

Izvor: godišnja izvješća zaklade Fundacion Hercules.

(20) Elche CF profesionalni je španjolski nogometni klub smješten u Elcheu, provinciji Alicante, u regiji Valencia. Osnovan je 1923., a trenutačno igra u španjolskoj drugoj ligi i održava utakmice na domaćem terenu na stadionu Manuel Martínez Valero, koji može primiti 38 750 gledatelja. Za vrijeme dodjele dotičnih mjera (veljača 2011.) igrao je u drugoj ligi, dok je naknadno igrao u La Ligi u sezonama 2013./2014. i 2014./2015. Tablica 5. u nastavku sadržava podatke o financijskim rezultatima sportskog kluba Elche CF u razdoblju od lipnja 2007. do lipnja 2011. Prema podnescima španjolskih nadležnih tijela sportski klub Elche CF ušao je u stečajni postupak 6. kolovoza 2015.

Tablica 5.

Ključni financijski podatci kluba Elche CF, lipanj 2007.–lipanj 2011.

(u milijunima EUR)

	7./2006. – 6./2007.	7./2007. – 6./2008.	7./2008. – 6./2009.	7./2009. – 6./2010.	7./2010. – 6./2011.
Promet	5,9	7,1	4,4	4,4	4,8
EBT	– 6,2	– 3,9	– 3,3	– 1,1	1,4
EBT marža (omjer)	– 1,1	– 0,5	– 0,8	– 0,3	0,3
Upisani kapital	13,4	13,4	17,4	8,1	22,1
Vlastiti kapital	16,0	12,1	– 10,2	– 10,2	4,3
Omjer duga i kapitala	1,9	2,7	– 2,7	– 2,7	4,6

Izvor: godišnja izvješća kluba Elche CF.

(21) *Fundación Elche Club de Fútbol* („Fundacion Elche”) neprofitna je organizacija u regiji Valencia sa zadaćom promicanja i razvijanja sportskih aktivnosti, ne uključujući gospodarske djelatnosti. Uz dotičnu dokapitalizaciju (vidjeti uvodnu izjavu 10.), zaklada Fundacion Elche stekla je većinski dionički udio od 63,45 % kao jedini dioničar kluba Elche CF s više od 10 % dionica (prije dokapitalizacije nije posjedovala dionice). Jednako tako, većina članova Upravnog odbora sportskog kluba Elche CF članovi su i Upravnog vijeća zaklade Fundacion Elche.

(22) Tablica 6. u nastavku sadržava financijske podatke o zakladi Fundacion Elche u razdoblju od 2009. do 2011.

Tablica 6.

Ključni financijski podatci zaklade Fundacion Elche od prosinca 2009. do prosinca 2011.

(u milijunima EUR)

	2009.	2010.	2011.
Bruto prihod	0,2	0,3	0,3
EBT	0,0	0,0	0,0
Ukupna imovina	1,8	1,4	15,4
Vlastiti kapital	1,4	1,4	1,4
Dugovanja	0,4	0,08	14,1

Izvor: godišnja izvješća zaklade Fundacion Elche.

2.6. **Plan održivosti kluba Valencia CF za 2009.**

(23) Prema španjolskim nadležnim tijelima odluka IVF-a o dodjeli jamstva u korist kluba Valencia CF za 2009. donesena je na temelju „plana održivosti" od svibnja 2009. Taj plan održivosti uključivao je sljedeće:

(a) predstavljanje financijskih podataka kluba Valencia CF u razdoblju od lipnja 2004. do lipnja 2009., uz upućivanja na glavne točke teške ekonomske situacije kluba:

— djelatnosti koje dosljedno stvaraju gubitak u području općeg poslovanja te u području kupnje i prodaje prava igrača,

— izgradnju novog stadiona zaustavljenu zbog znatnog gubitka u proračunu u iznosu od 366 milijuna EUR, a do kojeg je došlo zbog nedostatka sredstava za dugoročno financiranje stadiona,

— pad vrijednosti četiriju zemljišta stadiona Mestalla ponuđenih na prodaju i nedostatak kupaca, što je izazvalo smanjenje očekivane prodajne cijene s 350 milijuna EUR na 250 milijuna EUR,

— manjak djelomično pokriven izvanrednim transakcijama u odnosu na nekretnine,

— znatan porast duga uz odgovarajuće financijsko opterećenje,

— negativna vlastita financiranja djelomično pokrivena prodajom jednog od Mestallinih zemljišta i aktivacijom poreznih olakšica;

(b) financijske i poslovne mjere zahvaljujući kojima bi klub izišao iz tih poteškoća:

— povećanje kapitala u iznosu od 92 milijuna EUR,

— financiranje novog stadiona dugoročnim instrumentima,

— povećanje prihoda uglavnom stavljanjem u funkciju novog stadiona, što bi znatno povećalo prodaju sezonskih pretplata i područja koja donose prihod (parkirališta, prodavaonice, službe itd.),

— smanjene troškove uglavnom u nogometnoj momčadi zahvaljujući promjenama sportske politike: sastav momčadi, strukture nagrađivanja itd.,

— prodaju zemljišta (zemljišta Mestalla i Ciudad Deportiva de Paterna),

— prodaju prava igrača tijekom prvih dviju godina plana;

(c) planirana sportska ulaganja od lipnja 2010. do lipnja 2015. i planirane prodaje, dobiti i kupnje od lipnja 2010. do lipnja 2011.;

(d) planirana smanjivanja ulaganja u nekretnine i odgovarajuće prihode po godini: i. prodaju nekretnine „treće strane" po cijeni od 80 milijuna EUR, uz planiranu dobit od 42 milijuna EUR u lipnju 2011.; ii. prodaju zemljišta Mestalle po cijeni od 250 milijuna EUR, uz planiranu dobit od 160 milijuna EUR u prosincu 2011.; i iii. prodaju zemljišta Paterna po cijeni od 35 milijuna EUR, uz planiranu dobit od 33 milijuna EUR u lipnju 2012.;

(e) financijske potrebe kluba u razdoblju od 2010. do 2015., uz dijagrame koji prikazuju potrebne iznose po godini, odgovarajuće mjesece financiranja po godini i glavne uporabe i izvore financiranja po godini;

(f) predviđanje da će klub Valencia CF do lipnja 2015. postići (među ostalim) sljedeće rezultate:

Tablica 7.

Predviđeni financijski podatci kluba Valencia CF od lipnja 2010. do lipnja 2015., kako je predstavljeno u „planu održivosti"

(u milijunima EUR)

	7./2009. – 6./2010.	7./2010. – 6./2011.	7./2011. – 6./2012.	7./2012. – 6./2013.	7./2013. – 6./2014.	7./2014. – 6./2015.
Promet	92,2	93,7	122,4	128,6	134,7	138,7
Rezultat poslovanja	– 30,0	– 24,7	– 8,9	– 0,2	1,9	5,1

(u milijunima EUR)

	7./2009. – 6./2010.	7./2010. – 6./2011.	7./2011. – 6./2012.	7./2012. – 6./2013.	7./2013. – 6./2014.	7./2014. – 6./2015.
Omjer marže poslovanja	– 0,33	– 0,26	– 0,07	0,00	0,01	0,04
EBT	– 9,5	50,5	154,8	– 0,2	1,9	5,1
EBT marža (omjer)	– 0,1	0,54	1,26	0,00	0,01	0,04
Upisani kapital	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8	99,8
Vlastiti kapital	39,9	76,5	202,9	203,4	204,7	208,2
ROE marža (omjer)	– 0,23	0,66	0,76	0,00	0,01	0,02
Omjer duga i kapitala	10,17	5,20	0,53	0,39	0,35	0,40

2.7. **Prodaja zaklade Fundacion Valencia dionica kluba Valencia CF 2014.**

(24) U skladu s primjedbama Španjolske zaklade Fundacion Valencia i kluba Valencia CF, nakon zaprimanja pristanka IVF-a (takav je pristanak bio klauzula u jamstvu IVF-a), Fundacion Valencia javno je u siječnju 2014. objavila namjeru prodavanja dionica kluba Valencia CF. U veljači 2014. osnovan je Upravni odbor u svrhu nadziranja procesa, a sastavljen je od predstavnika Bankije, Autonomne zajednice Valencija (koju je predstavljao IVF), sportskog kluba Valencia CF i zaklade Fundacion Valencia. Postupkom prodaje upravljala su društva KPMG (koju je imenovala Bankia) i PwC. Bilo je sedam ponuditelja iz Kine, SAD-a, Saudijske Arabije, Singapura, Rusije i Kostarike:

(a) Dalian Wanda Group, […] (*);

(b) Promontoria Holding 93 BV, […];

(c) The Up 54 Limited, […];

(d) Global Emerging Market, […];

(e) Meriton Holdings Limited, poduzeće sa sjedištem u Singapuru u vlasništvu Petera Lima, singapurskog poduzetnika i ulagača, s bogatstvom procijenjenim na 2,4 milijarde USD (prema podacima Forbesa);

(f) Zolotaya Zvezda, […];

(g) Mario Alvarado Orozco, […].

(25) Glavni uvjeti za ocjenu ponuda bili su:

(a) otplata zajmova kluba Valencia CF (odabrani ponuditelj zaista je otplatio zajam nogometnog kluba Valencia, za koji je izdano jamstvo, što je rezultiralo poništavanjem državnog jamstva pod istragom (vidjeti uvodnu izjavu 28. u nastavku));

(b) Dokapitalizacija i smanjenje dugovanja kluba Valencia CF;

(c) Obveza dovršavanja novog stadiona kluba Valencia CF (izgradnja se zaustavila) i ispunjavanje odgovarajućih važećih obveza prema općini (razmjena terena i pridružene sportske površine);

(d) Novi stadion ostaje imovina kluba Valencia CF;

(*) Povjerljivi podatci.

(e) Klub Valencia CF trajno zadržava svoju imovinu. Prihod od preraspodjele imovine upotrebljava se isključivo za dokapitalizaciju kluba Valencia CF;

(f) Odabrani ponuditelj jamči za imovinu kluba Valencia CF i financijsku ravnotežu na pet godina te se obvezuje da neće prodati ni klub ni većinski udio dionica najmanje pet godina;

(g) Kriterij „socijalnog područja" uključivao je: nazočnost manjih dioničara, održavanje uloge zaklade Fundacion Valencia, promicanje ženskog nogometa i ostalih sportskih aktivnosti, promicanje međunarodnog ugleda kluba Valencia CF.

(26) Društva KPMG i PwC poslala su upute odabranim ulagačima kako bi zatražile obvezujuće ponude. Nakon isteka roka za podnošenje ponude su otvorene, a Upravni odbor pregledao ih je kako bi utvrdio usklađenost sa zahtjevima natječajnog postupka. Odbačene su ponude sljedećih triju ulagača: […] (povlačenje), […] (povlačenje) i […] (nisu podneseni podatci o solventnosti). Određeno je razdoblje od tri tjedna od roka podnošenja za odabir najboljeg ulagača. U potonjoj fazi četiri preostale ponude ocijenili su Upravni odbor i savjetodavna tijela društava PwC i KPMG. Odbor zaklade Fundacion Valencia donio je konačnu odluku na temelju užeg izbora ulagača.

(27) Odabranu ponudu, koja je uključivala kupovnu cijenu u iznosu od 100 milijuna EUR za 70,06 % dionica kluba Valencia CF, odnosno 1 481 368 dionica ili 67,5 EUR po dionici, dugoročno refinanciranje dugovanja kluba Valencia CF u vrijednosti od 229 milijuna EUR Bankiji, kreditnu liniju dioničara u iznosu od 100 milijuna i obvezu sprječavanja razvodnjavanja dionica manjinskih dioničara, podnijelo je društvo *Meriton Holdings Limited*.

(28) Nakon prikupljanja spomenute cijene zaklade Fundacion Valencia, u listopadu 2014., zaklada je otplatila Bankiji ukupan iznos zajma iz 2009. u iznosu od 75 milijuna EUR uz povećanje zajma iz 2010. za 6 milijuna EUR uz neotplaćene kamate i ostale troškove i obveze. Naknadno je poništeno državno jamstvo IVF-a. Nakon otplate zajma Bankiji zakladi Fundacion Valencia ostao je višak u iznosu od 6 milijuna EUR.

3. **RAZLOZI ZA POKRETANJE SLUŽBENOG ISTRAŽNOG POSTUPKA**

(29) Dana 18. prosinca 2013. Komisija je odlučila pokrenuti službeni istražni postupak. U odluci o pokretanju službenog istražnog postupka Komisija je preliminarno zaključila da su Valencia CF, Hercules CF i Elche CF smatrane poduzećima u poteškoćama u trenutku davanja utvrđenih mjera. Komisija je jednako tako izrazila sumnje u usklađenost mjera s Obavješću Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državnu potporu u obliku jamstava ([5]) („Obavijest o jamstvu iz 2008. godine") te preliminarno zaključila da su mjere omogućile pogodnost za korisnike.

(30) Nadalje, u odluci o pokretanju postupka Komisija je preliminarno smatrala da je španjolska država, kroz Autonomnu zajednicu Valenciju, imala jasan i izravan utjecaj na IVF te je preliminarno zaključila da se mjere mogu pripisati državi.

(31) Na temelju prethodno navedenog Komisija je izrazila sumnje u četiri mjere koje se ocjenjuju te preliminarno zaključila da su sve predstavljale državnu potporu.

(32) Nadalje, Komisija je smatrala da su subjekti koji su imali koristi od zajmova pod državnim jamstvom bili Valencia CF, Hercules CF i Elche CF jer su zajmovi i jamstva bili dodijeljeni kako bi se kupile dionice koje su klubovi nedavno izdali kako bi povećali svoj kapital. Komisija je jednako tako preliminarno zaključila da se nije moglo isključiti da su jednako tako i zaklade Fundacion Valencia, Fundacion Hercules i Fundacion Elche imale koristi od određenih mjera umjesto da su samo bile posrednici između države i klubova u dodjeli potpore.

(33) Komisija je jednako tako izrazila sumnje u spojivost četiriju mjera koje se ocjenjuju unutarnjim tržištem, posebno s obzirom na to da španjolska nadležna tijela nisu omogućila takvu spojivost.

(34) U pogledu prirode dotičnih mjera i činjenice da su se klubovi Valencia CF, Hercules CF i Elche CF mogli smatrati poduzećima u teškoćama u vrijeme dodjele mjera, Komisija je primijetila da se spojivost mjera mogla procijeniti samo u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a, a posebno u svjetlu smjernica Komisije

([5]) SL C 155, 20.6.2008., str. 10.

o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama iz 2004. ([6]) („Smjernice o sanaciji i restrukturiranju iz 2004."). Komisija je prvo primijetila da nisu ispunjeni uvjeti za financiranje putem državne potpore utvrđeni u odjeljku 3.1 Smjernica o sanaciji i restrukturiranju 2004. U odnosu na potporu za restrukturiranje, kako je određeno u odjeljku 3.2 Smjernica o sanaciji i restrukturiranju 2004., Komisija je istaknula da su određene mjere bile dodijeljene u nedostatku vjerodostojnog plana restrukturiranja koji bi zadovoljio uvjete utvrđene u Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.

(35) Konačno, Komisija je primijetila da je klub Valencia CF imao koristi od ponovnih mjera u svoju korist dok je bio u teškoćama te nije ispunjen uvjet „načela jednokratne dodjele" odjeljka 3.3 Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.

4. **STAJALIŠTE DRŽAVE ČLANICE**

(36) Španjolska nadležna tijela i IVF (kao instrument Autonomne zajednice Valencija i davatelj potpore dotičnih mjera) podnijeli su primjedbe tijekom službenog istražnog postupka. Te se primjedbe uvelike podudaraju, a bit će predstavljene u sljedećim uvodnim izjavama. Bit će predstavljene kao primjedbe Španjolske jer IVF predstavlja subjekt koji pripada i potpada pod nadzor Autonomne zajednice Valencija.

(37) Španjolska smatra da mjere 1., 2., 3. i 4. nisu predstavljale državnu potporu u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a jer je dodjela dotičnih jamstava i njihovih uvjeta bila u skladu s proračunima koji su odobreni odredbama i ograničenjima predviđenima španjolskim zakonodavstvom. ([7])

(38) Španjolska jednako tako napominje da mjere 1., 2., 3. i 4. nisu predstavljale neopravdanu pogodnost primatelja dotičnih jamstava u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a jer su ispunjene odredbe Obavijesti o jamstvima od 2008., posebno:

(a) Transakcije su bile opisane i mjerljive;

(b) IVF je primio protujamstva za dotična jamstva, posebno zaloge u dionicama koje su stekle zaklade s pomoću zajmova za koje je izdano jamstvo;

(c) Primatelji jamstava, odnosno tri zaklade, nisu bili u teškoćama tijekom dodjele jamstava;

(d) Naknade za jamstva i kamatne stope zajmova za koje je izdano jamstvo bile su na tržišnoj razini.

(39) Nadalje, Španjolska tvrdi da je odluka zaklade Fundacion Valencia iz 2009. o ulaganju u dioničarstvo kluba Valencia CF bila u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu te da stoga nije pružena neopravdana prednost u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, iz sljedećih razloga:

(a) odluka IVF-a o dodjeli mjere 1. temeljila se na planu održivosti kluba Valencia CF, u kojem su opisani dobri gospodarski izgledi kluba, posebno u pogledu funkcije novog stadiona kluba (vidjeti navedenu uvodnu izjavu 20);

(b) Zajam koji je zaprimila zaklada Fundacion Valencia trebao se otplatiti s pomoću prihoda od prodaje dionica koje je zaklada Fundacion Valencia stekla u klubu Valencia CF u 2009.;

(c) Postojalo je znatno sudjelovanje važnih ulagača u prodajnom procesu u 2014., što dokazuje tržišni interes;

(d) Pobjednička cijena spomenutih procesa prodaje iz 2014. bila je viša od cijene po kojoj je zaklada Fundacion Valencia stekla dionice kluba Valencia CF u 2009. (67,5 EUR po dionici u odnosu na 48,08 EUR po dionici).

([6]) SL C 244, 1.10.2004., str. 2.

([7]) Posebno: (a) Osma dodatna odredba zakona Autonomne zajednice Valencija 7/1990 od 28. prosinca 1990. o proračunima za 1991., koju je donio IVF; i (b) Zakonodavni dekret od 26. lipnja 1991. Vijeća Valencije, kojim je izmijenjen zakon Autonomne zajednice Valencija o javnom financiranju.

(40) Nadalje, Španjolska smatra da mjere koje se ispituju ne ispunjuju uvjet narušavanja tržišnog natjecanja i utječu na trgovinu između država članica u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a jer:

(a) u 2012., pri usporedbi situacije kluba Valencia CF sa situacijom drugih sudionika u istovjetnim ligama, kao što je *Premier League*, vidljivo je da je klub Valencia CF imao manje prihoda od prava na radiodifuzijska prikazivanja čak i od Blackpoola, momčadi s najmanjim prihodom u *Premier League*. Jednako tako, u sezoni 2011./2012. klub Valencia CF nije imao glavnog pokrovitelja na prednjoj strani dresa igrača, što pokazuje problem kluba pri nadmetanju na pokroviteljskom tržištu. Konačno, klub je tijekom istrage morao prodati najvrjednije igrače, što je umanjilo prilike za uspjeh na sportskim natjecanjima;

(b) Hercules CF bio je u drugoj ligi prilikom dobivanja zajma. Stoga je njegov geografski opseg, kao i uvijek, lokalan i nikad nije sudjelovao na europskim natjecanjima;

(c) Klub Elche CF nikad se nije kvalificirao na europsko natjecanje i njegov gospodarski utjecaj rijetko se širio izvan granica provincije Alicante. Jednako tako, klub Elche je subjekt, čime sam po sebi nema sposobnost privlačenja nogometnih igrača s drugih tržišta pod financijskim uvjetima koji bi promijenili tržišno natjecanje.

(41) Španjolska tvrdi da je, u skladu s planom o otplati zajma za koji je izdano jamstvo zakladi Fundacion Valencia, zaklada imala obvezu prodati sve stečene dionice u klubu Valencia CF do 30. lipnja 2015., i to: (a) u prvoj fazi, zaključno 31. prosinca 2010., zaklada Fundacion Valencia prodala bi najmanje 47 663 dionice po cijeni od 53,5 EUR po dionici; i (b) u drugoj fazi, zaključno 30. lipnja 2015., Fundacion Valencia prodala bi 852 452 dionice. Zaklada Fundacion Valencia bila je obvezna upotrebljavati prihod od prodaje dionica za otplatu zajma za koji je izdano jamstvo.

(42) Španjolska ne proturječi preliminarnim saznanjima Komisije (i čak ih priznaje) da je odluka IVF-a o dodjeli dotičnih mjera bila pripisana državi te da su klubovi Valencia CF, Hercules CF i Elche CF bili u teškoćama za vrijeme dodjele dotičnih mjera. Nadalje, Španjolska priznaje da su jamstva koja je IVF dodijelio za zajmove zakladama Fundacion Valencia, Fundacion Hercules i Fundacion Elche u svakom slučaju pokrila 100 % glavnice zajma uz kamate i troškove transakcije za koju su izdana jamstva.

(43) Španjolska je dostavila i osnove za spojivost mjera 1. i 4. (u korist kluba Valencia CF i zaklade Fundacion Valencia) prema Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju iz 2004., u slučaju da Komisija zaključi da se pripajaju državnoj potpori.

(44) U pogledu povratka održivosti, Španjolska smatra da plan održivosti iz 2009. osigurava dugoročnu održivost kluba Valencia CF. Nadalje, Španjolska smatra da prodaja najvrjednijih igrača kluba Valencia CF predstavlja prikladnu i proporcionalnu kompenzacijsku mjeru. Nadalje, u odnosu na potporu ograničenu na najmanji mogući iznos (vlastiti doprinos), Španjolska tvrdi da je sudjelovanje privatnih kupaca u povećanju kapitala u 2009. u iznosu do 18,8 milijuna EUR potrebno prihvatiti kao vlastiti doprinos. Konačno, u pogledu „načela jednokratne dodjele", Španjolska smatra da se načelo poštovalo jer mjera 4. uključuje samo povećanje postojećeg jamstva od 10. studenoga 2010. za 6 milijuna EUR, što se stoga ne može smatrati novim jamstvom i time novom državnom potporom klubu Valencia CF. Prema tvrdnjama Španjolske mjera 4. ne uključuje ostala državna jamstva jer je u veljači 2013. IVF platio samo 4,9 milijuna EUR da bi pokrio djelomičnu invokaciju državnog jamstva Bankije zbog neplaćanja obroka kamate od 26. kolovoza 2012.

(45) Konačno, Komisija je primijetila da Španjolska nije provela plan o financijskim izgledima klubova Hercules CF i Elche CF u trenutku kad su državna jamstva bila dodijeljena u njihovu korist (2010. i 2011.). Nadalje, Španjolska nije dostavila komentare o spojivosti mjere 2. i 3. s unutarnjim tržištem niti na kojoj osnovi.

5. **PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA**

(46) Tijekom službenog istražnog postupka Komisija je zaprimila primjedbe kluba Valencia CF i zaklade Fundacion Valencia, koji se uvelike podudaraju s primjedbama Španjolske i IVF-a (vidjeti navedene uvodne izjave 36.–45.). Osim o podudarajućim argumentima, te zainteresirane strane raspravljale su o sljedećem:

(a) Valencia CF tvrdi da prodaja dionica koje je zaklada Fundacion Valencia stekla 2009. po cijeni višoj od cijene akvizicije u iznosu od 48,08 EUR po dionici (vidjeti navedenu uvodnu izjavu 6.) i činjenica da su te dionice bile zalog IVF-a za jamstvo pokazuju da je IVF djelovao prema načelu ulagača u tržišnom gospodarstvu zbog vrijednosti tih dionica koje bi pokrile rizik IVF-a kao jamca;

(b) Budući da je vlasništvo kluba Valencia CF bilo prebačeno u kontekstu otvorenog i konkurentskog natječajnog postupka, Valencia CF tvrdi da se potpora odrazila na tržišnu cijenu i uključila u kupovnu cijenu. Stoga prodavatelj dionica treba zadržati korist potpore. Klub Valencia CF naveo je da je sve navedeno u skladu sa sudskom praksom. ([8]) Prema klubu Valencia CF, a u svjetlu navedenoga, iznos potpore državnog jamstva trebao bi vratiti prodavatelj, odnosno zaklada Fundacion Valencia;

(c) Valencia CF nadalje podržava ideju da objedinjena tržišna vrijednost igrača ([9]) uz činjenicu da upisani kapital u razdoblju od 2007. do 2009. nije bio izgubljen, već je ostao stabilan i klub je počeo ostvarivati dohotke u 2011. i 2012., mogu biti dovoljne da ospore pretpostavku da je klub Valencia CF bio u financijskim teškoćama zbog negativnog kapitala u razdoblju od 2007. do 2009. Nadalje, otvoreni postupak primanja ponuda koji je pokrenula zaklada Fundacion Valencia, veći broj ponuditelja i kupovna cijena koju je platilo društvo Meriton Holdings Limited potvrdili su da stvarna gospodarska vrijednost kluba Valencia nadilazi neto vrijednost godišnjih obračuna kluba Valencia CF i uključuje tržišnu vrijednost igrača, zaštićeno ime kluba i međunarodnu projekciju;

(d) Nadalje, klub Valencia CF tvrdi da izračun bilo kojeg dijela potpore treba uračunati činjenicu da tijekom mjera koje se ispituju klub Valencia CF nije bio u „lošoj financijskoj situaciji/u teškoćama", već je bio u „zadovoljavajućoj kategoriji", a zalog u dionicama kluba koji je dodijelila zaklada Fundacion Valencia IVF-u trebao bi se smatrati „visokom" ili najmanje „normalnom" razinom instrumenta zalaganja;

(e) Valencia CF jednako tako tvrdi da je jamstvo iz 2009. odgovaralo Privremenom okviru Zajednice za državne potpore iz 2009., kojima se podupire pristup financiranju u trenutačnoj financijskoj i gospodarskoj krizi ([10]), odobrenom radi rješavanja manjaka nastalih zbog gospodarske i financijske krize koja je započela u listopadu 2008.;

(f) Zaklada Fundacion Valencia tvrdi da su njezina upravna tijela odobrila plan isplate, koji je bio podnesen Autonomnoj zajednici Valencija i Bankiji radi dodjele dotičnog jamstva i zajma. Prema planu isplate zaklada Fundacion Valencia bila je obvezna prodati sve stečene dionice kluba Valencia CF do 30. lipnja 2015., i to: (a) u prvoj fazi, zaključno 31. prosinca 2010., zaklada Fundacion Valencia prodala bi najmanje 47 663 dionica po cijeni od 53,5 EUR po dionici, uz zaradu od približno 2,5 milijuna EUR; i (b) u drugoj fazi, zaključno 30. lipnja 2015., zaklada Fundacion Valencia prodala bi 852 452 dionica po cijenama od 53,5 EUR do 67,5 EUR po dionici. Zaklada Fundacion Valencia označila je 30. lipnja 2015. kao rok koji točno odgovara datumu dospijeća zajma za koji je izdano jamstvo. Zaklada Fundacion Valencia bila je obvezna upotrebljavati sve postupke od prodaje dionica radi otplate zajma za koji je izdano jamstvo. Zaklada Fundacion Valencia upućuje na to da je prodajna cijena dionica trebala biti jednaka njihovoj nominalnoj vrijednosti uz bilo koje kamate koje bi se mogle pripisati zajmu za koji je izdano jamstvo tijekom dotičnog razdoblja. Slično tome, iznos prodaje trebao bi se povećati kad bi porasla godišnja kamata na sporazum o zajmu koji su zaključile zaklada Fundacion Valencia i Bankia o stjecanju dionica (npr. kad bi prešla dogovorenih 6 %). Zaklada Fundacion Valencia dodaje da se zajam za koji je izdano jamstvo jednako tako trebao otplatiti uporabom monetarnih doprinosa institucionalnih povjerenika i trećih strana (javnih institucija i privatnih poduzeća) i ponavljajućim prihodom stečenim regularnim aktivnostima. U tom kontekstu zaklada Fundacion Valencia tvrdi da se prva otplata kamate od 27. kolovoza 2010. nije mogla izvršiti zbog odgode prodaje dionica u prvoj fazi, što je izazvalo rast zajma za koji je izdano jamstvo za 6 milijuna EUR 10. studenoga 2010. (mjera 4., vidjeti uvodnu izjavu 11.);

(g) Zaklada Fundacion Valencia tvrdi da je jednako tako u veljači 2013. isplatila 5 221 517,39 EUR Bankiji za prethodno djelomično izvršavanje jamstva i odgovarajuću isplatu istog iznosa IVF-a (jamca);

(h) Zaklada Fundacion Valencia konačno navodi da je jamstvo iz 2009. poništeno 24. listopada 2014. Međutim, kao rezultat različitih pravnih postupaka pokrenutih u Španjolskoj, jamstvo nije uvijek bilo na snazi i u nekim razdobljima nije postojalo jer su ga sudovi proglasili nevažećim ab initio, dok je u nekim razdobljima

([8]) Odluka Komisije od 12. svibnja 2004. u slučaju C40/00, uvodna izjava 120.; Presuda Suda od 20. rujna 2001. u predmetu C-390/98, uvodne izjave 77.–78.; i presuda Suda od 8. svibnja 2003. u predmetima C-328/99 i C-399/00, uvodna izjava 83.

([9]) Prema prijedlogu kluba Valencia CF: (a) objedinjena knjigovodstvena vrijednost (trošak nabave minus godišnja otplata duga) igrača kluba Valencia CF, što se održava u godišnjim obračunima 2008./2009., iznosila je 95,7 milijuna EUR; (b) procijenjena ukupna tržišna vrijednost igrača kluba Valencia CF u lipnju 2009. bila je približno 235,7 milijuna EUR; i (c) na završetku financijske godine u lipnju 2010. igrači su prodani za 78,7 milijuna EUR (dok je na nove ugovore potrošeno ukupno 14,5 milijuna EUR).

([10]) SL C 16, 22.1.2009., str. 1.

sud poništavao jamstvo zaštitnim mjerama. U tom kontekstu zaklada Fundacion Valencia smatra da Komisija u svojoj ocjeni treba uzeti u obzir ta razdoblja kad je jamstvo bilo poništeno ili proglašeno nevažećim ako se utvrdi da dotično jamstvo obuhvaća pojedine dijelove državne potpore.

(47) Jednako tako, Komisija je primila primjedbe Lige Nacional de Fútbol Profesional (Profesionalne nogometne lige „LFP"), odnosno sportske udruge sastavljene od svih javnih društava s ograničenom odgovornošću i nogometnih klubova prve i druge lige u Španjolskoj koje sudjeluju na službenim profesionalnim natjecanjima na nacionalnoj razini.

(48) LFP se u primjedbama slaže da početno očitavanje odluke o pokretanju postupka ne pruža jasnoću kakvu bi trebalo s obzirom na mogući učinak na tržišno natjecanje koji bi mogao proizaći iz moguće potpore te ne pruža takvu jasnoću s obzirom na učinak na trgovinu između država članica. Nadalje, LFP tvrdi da općenito sportski sektor i posebno nogometni sektor trebaju podlijegati posebnom tretmanu, posebno zbog svoje popularnosti među mladim ljudima, kako je priznato člankom 165. UFEU-a. Konačno, LFP tvrdi da sportske aktivnosti koje obavljaju profesionalni sportski klubovi obavljaju neupitnu funkciju javne službe, prema čemu, u skladu s člankom 106. stavkom 2. UFEU-a, primjena pravila na natjecanju tih klubova ne smije omesti izvedbu određenih dodijeljenih zadataka „ni pravno ni činjenično" . U tom kontekstu LFP tvrdi da iznimka utvrđena u članku 107. stavku 3. točki (c) UFEU-a, koja proglašava spojivost s unutarnjim tržištem „potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih aktivnosti ili […] gdje takva potpora nema štetan učinak na trgovinske uvjete u suprotnosti sa zajedničkim interesom" jasno odgovara toj zamisli. Štoviše, LFP se slaže da činjenica što Komisija još nije odobrila smjernice o primjeni pravila na državnu potporu u Ugovoru na komercijalne sportske aktivnosti predstavlja obvezu prilikom ocjene dotičnog predmeta, uz približno sličnu primjenu različitih općih, raznovrsnih normi izvan sektora koji se ispituje, čime je nemoguće osigurati prikladno rješenje jer postoji jasan i očit rizik donošenja pristrane i nepotpune ocjene predmeta uz pravnu nesigurnost koju to obuhvaća. Konačno, LFP tvrdi da bi Komisija trebala ponovno ocijeniti određena pravila LFP-a kako bi procijenila navodnu potporu i njezinu usklađenost sa zakonima EU-a, posebno prihvaćanje proračuna klubova, ograničenja trošenja, ekonomsku i financijsku sposobnost klubova, zaštitu vjerovnika, razboritost upravljanja financijama klubova, promicanje odgovornog trošenja i zaštitu dugoročne održivosti i opstojnosti.

6. ŠPANJOLSKA OČITOVANJA NA PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH TREĆIH STRANA

(49) U očitovanjima na primjedbe koje su podnijele zainteresirane strane Španjolska je ponovila svoje stajalište iz dopisa od 27. travnja 2015., koji je sadržavao većinu argumenata opisanih u navedenim uvodnim izjavama 36. i 45.

7. OCJENA MJERA

7.1. Postojanje državne potpore

(50) U skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu između država članica.

(51) Da bi zaključila je li državna potpora prisutna, Komisija mora procijeniti je li opći zbirni uvjet članka 107. stavka 1. UFEU-a (npr. prijenos državnih sredstava, selektivna pogodnost, moguće narušavanje tržišnog natjecanja i djelovanje na trgovinu unutar EU-a) primjenjiv na svaku od četiriju mjera koje se ocjenjuju.

7.1.1. *Državna sredstva i pripisivost državi*

(52) Da bi se smatrala potporom u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, mjera se mora izravno ili neizravno dodijeliti iz državnih sredstava i mora se moći pripisati državi. U skladu sa sudskom praksom sredstva poduzetnika smatraju se državnim sredstvima ako je država sposobna, izvršavanjem svojeg dominantnog utjecaja na takva poduzeća, upravljati uporabom tih sredstava. ([11])

(53) Prijenos državnih sredstava može imati više oblika, uključujući državna jamstva. Jamstva ugrožavaju državna sredstva jer se njihov zahtjev plaća iz državnog proračuna. Štoviše, svako jamstvo koje nije propisno nadoknađeno podrazumijeva gubitak financijskih sredstava države. Nadalje, stvaranje konkretnog rizika nametanja dodatne obveze države u budućnosti jamstvom dovoljno je za svrhu članka 107. stavka 1. ([12]).

([11]) Predmet C-482/99 Francuska Republika protiv Komisije („Stardust Marine") [2002] ECR I-4397.
([12]) Predmet C-200/97 *Ecotrade* EU:C:1998:579, stavak 41. i združeni predmeti C-399/10 P i C-401/10 P, *Bouygues i Bouygues Télécom protiv Komisije i ostalih* EU:C:2013:175, stavci 137.–139.

(54) Komisija je prvo primijetila da je sve mjere koje se ispituju u potpunosti propisao IVF. Prema informacijama na mrežnim stranicama IVF-a ([13]) IVF je osnovan Zakonom 7/1990 (28. prosinca 1990.) kao subjekt javnog prava pod kontrolom Vlade kako bi djelovao kao glavni instrument javne kreditne politike i pridonosio izvršavanju ovlasti Vlade Autonomne zajednice Valencija povezanih s financijskim sustavom. IVF je javna financijska institucija kojom upravlja tijelo uprave Autonomne zajednice Valencija, a čiji predstavnici jednako tako sudjeluju u Općem vijeću i Investicijskom odboru IVF-a. IVF je trenutačno dio Ministarstva financija Autonomne zajednice Valencija ([14]).

(55) Na temelju navedenoga Komisija smatra da je sama svrha IVF-a blisko povezana s javnom upravom i provođenjem odluka javne vlasti. Javna priroda djelatnosti poduzetnika bitan je pokazatelj koji ukazuje na to da se ponašanje poduzetnika može pripisati državi ([15]), posebice ako se država koristi poduzetnikom kao sredstvom provedbe određene politike ([16]), a ne isključivo u komercijalne svrhe ([17]). Španjolska nije predstavila nijedan argument na ovaj pokazatelj. Štoviše, predstavnici Autonomne zajednice Valencija sudjeluju u Općem vijeću IVF-a (vidjeti uvodnu izjavu 6.).

(56) Na temelju navedenih razmatranja Komisija smatra da je država imala jasan i izravan utjecaj na IVF. Španjolska to ne pobija. Španjolska nadalje tvrdi da je dodjela dotičnih jamstava i njihovih uvjeta bila u skladu s proračunima koje je odredbama i ograničenjima odobrilo španjolsko zakonodavstvo, pozivajući se posebno na IVF (vidjeti uvodnu izjavu 37.), što dokazuje da su dotične mjere obuhvatile državna sredstva. U svjetlu navedenoga Komisija smatra da su mjere koje je IVF dodijelio dio državnih sredstava i pripisuju se Španjolskoj.

7.1.2. *Selektivna pogodnost*

(57) Državne mjere koje se ispituju osiguravaju selektivnu pogodnost u korist pojedinih poduzetnika. U takvom slučaju dotične državne mjere dopustile su financiranje stjecanja dionica određenim zakladama u trima klubovima koji se ispituju, a putem dokapitalizacije.

(58) U pogledu postojanja pogodnosti, Španjolska tvrdi da je odluka o dodjeli mjere 1. bila u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu zahvaljujući planu održivosti iz 2009. Komisija ne može prihvatiti tu tvrdnju iz sljedećih razloga:

(a) plan održivosti iz 2009. godine ne uključuje analize osjetljivosti rizika koji bi mogli utjecati na financijske rezultate kluba Valencia CF. Ključni aspekti te ocjene nedostaju, npr. učinak različitih mogućih mjesta kluba na ljestvici prvenstva, promjene cijena na tržištu nekretnina, na sponzorskom tržištu ili na tržištu radiodifuzijskog emitiranja, mogući rizici povezani s mogućnošću navijača da plate sezonske ili pojedinačne ulaznice, rizici ozljeda igrača, promjene na tržištu razmjene igrača itd.

(b) Štoviše, financijski rezultati koje predviđa plan održivosti bili su ispod razine, što se moglo smatrati prikladnim za obnovu dugoročne održivosti kluba Valencia CF. Zaista, kako je prikazano u tablici 4., plan održivosti iz 2009. predstavljao je gubitke u poslovanju do završetka ekonomske godine u lipnju 2013., npr. u četiri godine nakon dodjele mjere 1. Nadalje, dobitci u poslovanju predviđeni za ekonomske godine koje završavaju u lipnju 2014. i lipnju 2015. imali su vrlo niske operativne marže, 1 % odnosno 4 %. Konačno, što se tiče predviđene dobiti kluba prije oporezivanja do završetka ekonomske godine u lipnju 2015., ista analiza vrijedi za navedene rezultate poslovanja jer znatno visoki rezultati od 50,5 milijuna EUR na završetku godine u lipnju 2011. i 154,8 milijuna EUR u lipnju 2012. ne predstavljaju financijske rezultate kluba, nego sačinjavaju izvanredne rezultate koji proizlaze od prodaje zemljišta.

(59) Na temelju navedenoga Komisija smatra da plan održivosti iz 2009. nije pokazao izglede kluba Valencia CF za otplatu zajma za koji je izdano jamstvo iz 2009. jer nije uključivao elemente oporavka kluba Valencia CF od godišnjih gubitaka i znatno visoke razine dugovanja i nedostatak vjerodostojnih i razrađenih financijskih predviđanja, kakva bi valjan i vjerodostojan plan održivosti trebao imati.

([13]) http://www.ivf.gva.es/
([14]) http://www.ivf.gva.es/p.aspx?pag=InformacionInstitucional.
([15]) Stardust Marine, točka 56.; Air France, točka 58.
([16]) *Steinlike & Weinlig protiv Njemačke*, 78/76, presuda od 22. ožujka 1977., točke 17.–18.
([17]) *Pearle BV i dr. protiv Hoofdbedrijfschap Ambachten*, C-345/02, presuda od 15. srpnja 2004., točka 37.

(60) Nadalje, klub Valencia CF tvrdi da otvoreni postupak primanja ponuda koji je pokrenula zaklada Fundacion Valencia, velik broj ponuditelja i kupovna cijena koju je platilo društvo *Meriton Holdings Limited* potvrđuju da stvarna gospodarska vrijednost kluba Valencia nadilazi neto vrijednost godišnjih obračuna kluba Valencia CF i uključuje tržišnu vrijednost igrača, zaštićeno ime kluba i međunarodnu projekciju. Komisija ne može prihvatiti ovaj argument jer se prodaja dionica kluba društvu *Meriton Holdings Limited* odvila 2014., odnosno pet godina otkad je dodijeljena mjera 1. i više od tri godine nakon dodjele 4. mjere, stoga to nije važno za ocjenu financijske situacije kluba Valencia CF u 2009.

(61) Valencia CF jednako tako tvrdi da prodaja dionica koje je zaklada Fundacion Valencia stekla 2009., a koje su se prodale po cijeni višoj od nabavne u iznosu od 48,08 EUR po dionici te činjenica da su te dionice bile zalog IVF-a za jamstvo pokazuju da je IVF djelovao prema načelu ulagača u tržišnom gospodarstvu zbog vrijednosti tih dionica koje bi pokrile rizik IVF-a kao jamca. Komisija ne može prihvatiti tu tvrdnju jer su se prodaje dotičnih dionica dogodile nakon stavljanja u zalog za IVF u financijskim godinama 2010./2011., 2011./2012. i 2013./2014. Stoga se cijene pod kojima se prodaja odvila ne mogu smatrati pokazateljima vrijednosti dotičnih dionica u 2009.

(62) U pogledu mjere 4., a posebno njezina dijela o navodnom porastu postojećeg jamstva iz veljače 2013., o kojemu je Komisija pokrenula službeni istražni postupak, Komisija je primijetila da su španjolska nadležna tijela razjasnila tijekom službenog istražnog postupka da se radilo o isplati IVF-a u iznosu od 4,9 milijuna EUR u veljači 2013. kako bi se pokrila Bankijina djelomična invokacija državnog jamstva zbog neplaćanja kamatnih rata od 26. kolovoza 2012. Komisija smatra da je ta isplata bila ispunjenje obveze IVF-a kao jamca, a ne nova mjera u korist korisnika. Komisija stoga smatra da isplata iz veljače 2013. nije donijela dodatnu pogodnost korisniku i stoga ne sadržava državnu potporu.

(63) U pogledu identifikacije korisnika, Komisija je napomenula da, u skladu s utvrđenom sudskom praksom, subjekt koji posjeduje većinski dio dionica društva mora sudjelovati u gospodarskoj djelatnosti korisnika ako zaista izvršava tu kontrolu izravnim uključivanjem ili neizravnim upravljanjem toga ako su: (a) članovi odbora upućeni odborima većinskog društva; i (b) financijski aranžmani postavljeni između dvaju subjekata ([18]).

(64) U dotičnom slučaju dokapitalizacija je omogućila trima zakladama stjecanje većinskog dijela dionica u odgovarajućim nogometnim klubovima. Posebno, Fundacion Valencia postala je dioničar u vlasništvu 72 % dionica (u odnosu na 1,6 % koliko je imala prije dokapitalizacije). Jednako tako, prema godišnjem izvješću kluba Valencia CF (lipanj 2012.), Valencia CF pripada skupini poduzeća čije je matično ili holding društvo zaklada Fundacion Valencia.

(65) U pogledu zaklade Fundacion Hercules, stekla je 81,96 % dionica, uz dioničara drugog reda koji u vlasništvu ima 16,99 % (prije dokapitalizacije zaklada Fundacion Hercules nije posjedovala dionice).

(66) Konačno, zaklada Fundacion Elche stekla je 63,45 % i postala jedini dioničar kluba Elche CF s više od 10 % dionica (prije dokapitalizacije nije posjedovala dionice).

(67) U pogledu članova odbora zaklada i nogometnih klubova, Komisija je primijetila sljedeće: (a) svi članovi Upravnog odbora kluba Valencia CF članovi su i Upravnog odbora zaklade Fundacion Valencia; (b) većina članova Upravnog odbora kluba Elche CF članovi su i Upravnog odbora zaklade Fundacion Elche; i (c) kako je predviđeno statutima i propisima zaklade Fundacion Hercules, članovi Upravnog odbora kluba Hercules CF zakoniti su članovi upravnog tijela zaklade Fundacion Hercules („Patronato"). Konačno, u pogledu financijskih aranžmana između zaklada i njihovih nogometnih klubova, Komisija je primijetila da su zaklade bile uključene u otplatu zajmova koji su financirali klubove, npr. prodajom dionica koje su stekle. Stoga su zaklade imale aktivnu i tekuću ulogu u financiranju klubova, ne samo kao stranke koje su financirale povećanje kapitala klubova nego i kao stranke koje su podmirile zajmove preko kojih se kapital ostvarivao. Navedene činjenice upućuju na to da su tri zaklade, kao matična ili dioničarska društva, bile uključene u upravljanje odgovarajućih nogometnih klubova.

(68) Komisija je istodobno napomenula da je, kako je utvrđeno u ugovorima o zajmu i jamstvu, jamstva za zajmove u iznosu od 75 milijuna EUR zakladi Fundacion Valencia, 18 milijuna EUR zakladi Fundacion Hercules i 14 milijuna EUR zakladi Fundacion Elche dodijelio IVF s isključivom svrhom stjecanja dionica zaklada

([18]) Vidjeti presudu Suda u predmetu *Cassa di Risparmio di Firenze*, C-222/04.

u klubovima Valencia CF, Hercules CF i Elche CF. Komisija je primijetila da je ta financijska konstrukcija imala cilj olakšati financiranje povećanja kapitala nogometnih klubova upotrebom zaklada kao financijskih društava posebne namjene, stoga svrha mjera nije bila u korist zaklada, već u korist određenih klubova. U tom pogledu Komisija je jednako tako primijetila da financijska situacija zaklada u vrijeme dodjele mjera (vidjeti tablice 2., 4. i 6.) pokazuje da položaj zaklada nije bio poboljšan zahvaljujući dotičnim jamstvima, već je ostao jednak i dalje ga je karakterizirao slab prihod, gubitci ili nedostatak rezultata, niska vrijednost imovine i relativno povećana dugovanja. Nadalje, unatoč činjenici da su zaklade bile zajmoprimci, odnosno dužnici zajmova i subjekata pokrivenih jamstvima, rizik povlačenja jamstava bio je povezan s rezultatima klubova jer je otplata zajmova za koje je izdano jamstvo (glavnice i kamata) bila predviđena kroz prodaju stečenih dionica u nogometnim klubovima. To vrijedi i za mjeru 4. jer je izazvana odgodom u prvoj fazi prodaje stečenih dionica kluba Valencia CF, što je bilo planirano kako bi se financirala amortizacija zajma.

(69) Na temelju navedenoga Komisija smatra da su korisnici dotičnih mjera potpore klub Valencia CF za mjere 1. i 4., Hercules CF za mjeru 2. te Elche CF za mjeru 3.

(70) U pogledu financijskih teškoća korisnika, kako je već napomenuto, mjere koje se ispituju trebale su olakšati financiranje povećanja kapitala nogometnih klubova, a rizik pokretanja jamstava bio je povezan s rezultatom nogometnih klubova s obzirom na to da se otplata zajmova za koje je izdano jamstvo trebala izvršiti prodajom stečenih dionica u nogometnim klubovima. Na temelju navedenoga sljedeća analiza temelji se na financijskim podatcima klubova Valencia CF, Hercules CF i Elche CF, uzimajući u obzir pojedinačne zasluge svakog pojedinog korisnika.

(71) Da bi se uspostavilo mjerilo cijene u skladu s tržištem provedenih državnih mjera (i u skladu s tim odredi pridaju li državna jamstva pogodnost klubovima), Komisija treba odrediti kreditni rejting korisnika. Španjolska nije osigurala podatak o kreditnom rejtingu korisnika koji se primijenio u vrijeme dodjele mjera. Međutim, kako je detaljno određeno u tablicama 1., 3. i 5. o financijskim teškoćama klubova Valencia CF, Hercules CF i Elche CF, Komisija primjećuje da se to dogodilo prije provedbe mjera koje se ispituju.

(72) Smjernice o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. osiguravaju definiciju poduzetnika u teškoćama koja se primijenila u razdoblju dodjele mjera. U točki 10. podtočki (a) Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. navodi se da je društvo u teškoćama kad je „više od polovine upisanog kapitala nestalo i kad se više od četvrtine tog kapitala izgubilo u prethodnih 12 mjeseci". Ta odredba odražava pretpostavku da društvo koje proživljava masovne gubitke potpisanog kapitala neće moći zaustaviti gubitke koji će ga gotovo sigurno osuditi na prestanak poslovanja u kratkoročnom ili srednjoročnom razdoblju (kao što je navedeno u točki 9. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.).

Valencia CF

(73) U slučaju kluba Valencia CF, kako je prikazano u financijskim izvještajimma, u razdoblju od lipnja 2007. do lipnja 2009., upisani kapital nije bio izgubljen, već je ostao stabilan. Međutim, financijski izvještaji kluba Valencia CF za tri fiskalne godine prije dodjele državnog jamstva (fiskalne godine završile su u lipnju 2007., lipnju 2008. i lipnju 2009.) pokazuju da je društvo imalo negativan ukupni kapital u lipnju 2007. i u lipnju 2009. zbog znatnih gubitaka u dotičnim godinama. Zbog toga Komisija smatra da se treba primijeniti točka 10. podtočki (a) Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. jer je nestao sav kapital i bilo je izgubljeno više od četvrtine kapitala u fiskalnoj godini koja je završila u lipnju 2009. U prijašnjim slučajevima ([19]) Komisija je zaključila da kad društvo ima negativan kapital, postoji *a priori* pretpostavka da je ispunjen uvjet točke 10. podtočke (a). Jednako tako, Opći sud zaključio je u nedavnoj presudi ([20]) da se društvo s negativnim kapitalom može smatrati društvom u teškoćama u smislu Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.: „postojanje negativnog vlastitog kapitala koji […] može se smatrati važnim pokazateljem teške financijske situacije poduzetnika".

([19]) Odluka Komisije 2008/716/EZ od 2. travnja 2008. o državnoj potpori C 38/07 (ex NN 45/07) koju je provela Francuska u korist Arbel Fauvet Rail SA (SL L 238, 5.9.2008., str. 27.), Odluka Komisije 2012/541/EU od 22. veljače 2012. o državnoj potpori SA.26534 (C 27/10 ex NN 6/09) koju je provela Grčka u korist United Textiles S.A. (SL L 279, 12.10.2012., str. 30.), 2014/539/EU: Odluka Komisije od 27. ožujka 2014. o državnoj potpori SA.34572 (13/C) (ex 13/NN) koju je provela Grčka u korist Larco General Mining & Metallurgical Company S.A. (SL L 254, 28.8.2014., str. 24.).

([20]) Spojeni predmeti T-102/07 Freistaat Sachsen protiv Komisije i T-120/07 MB Immobilien i MB System protiv Komisije, [2010] ECR II-585.

(74) Komisija smatra da je u razdoblju od lipnja 2007. do lipnja 2009. upisani kapital kluba Valencia CF izgledao stabilno jer tijekom tog razdoblja klub nije odobrio nikakve prikladne mjere u cilju pretvaranja negativnog kapitala u pozitivni i istodobno povećavanja na prikladnu razinu. Takve odgovarajuće mjere mogu biti ili kapitalizacija gubitaka ili povećanje kapitala ili oboje. U tom pogledu Komisija smatra da bi kapitalizacija gubitaka dovela do gubitka cjelokupnog upisanog kapitala kluba jer su nakupljeni gubitci bili veći od upisanog kapitala. Zbog toga Komisija smatra da je uvjet u skladu s točkom 10. podtočkom (a) Smjernica o sanaciji i restrukturiranju u ovom predmetu ispunjen.

(75) Nadalje, u pogledu kriterija u točki 11. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju, Komisija je primijetila da je klub Valencia CF pretrpio znatne gubitke na završetku financijske godine u lipnju 2007. i lipnju 2009., uz gubitke u iznosu od 26,1 milijun EUR, odnosno 59,2 milijuna EUR. Nadalje, promet kluba Valencia CF smanjio se za više od 20 % sa 107,6 milijuna EUR u fiskalnoj godini pri kraju lipnja 2007. na 99,4 milijuna EUR u lipnju 2008., pa na 82,4 milijuna EUR u lipnju 2009. Nadalje, sportski klub Valencia CF imao je znatne razine dugovanja, što se može vidjeti prema omjeru duga i kapitala koji je iznosio 73,5 u lipnju 2008. te je bio negativan u 2007. i 2009. S tim u vezi Komisija je primijetila da je omjer duga i kapitala kluba Valencia CF postao pozitivan u lipnju 2010. nadalje, dok je u prethodnim fiskalnim godinama bio negativan, međutim taj se razvoj dogodio samo zbog dokapitalizacije u 2009. do koje je došlo zahvaljujući dotičnom državnom jamstvu, a ne kao rezultat poslovanja kluba. Nadalje, Komisija je primijetila da je, unatoč pozitivnom omjeru duga i kapitala kluba Valencia CF pri kraju lipnja 2010., taj omjer i dalje ostao na visokoj razini iste godine, čime se pokazala visoka zaduženost kluba.

(76) Nadalje, u godini koja je završila u lipnju 2011. (u godini tijekom koje je dodijeljena 4. mjera), klub Valencia CF ostvario je povećan promet i predstavio zaradu. Međutim, razina dobiti kluba ostala je blizu nule, dok je dugovanje i dalje bilo visoko.

(77) Navedeni elementi pokazuju da je već od lipnja 2007. i u vrijeme dodjele mjere 1. i 4. klub Valencia CF bio u teškoćama u smislu točke 11. Smjernica za sanaciju i restrukturiranje iz 2004., prema kojoj se poduzeće može naći u teškoćama „kad su prisutni uobičajeni znakovi […], poput povećavanja gubitaka, smanjenja prometa, rasta zaliha, viška kapaciteta, smanjenja novčanih tokova, rasta duga, rasta troškova kamata i pada ili nulte neto vrijednosti imovine”.

Hercules CF

(78) U pogledu kluba Hercules CF, prema financijskim podatcima (vidjeti navedenu tablicu 3.) na završetku financijskih godina u lipnju 2008., 2009. i 2010., klub je imao povećanje gubitaka (sa 5,7 milijuna EUR u godini koja je završavala u lipnju 2008. na 17,6 milijuna EUR u lipnju 2010.). Ti gubitci doveli su do negativnoga kapitala u istim godinama (u iznosu od 22,6 milijuna EUR, 29,6 milijuna EUR odnosno 29,4 milijuna EUR). To dokazuje da je klub Hercules CF bio u financijskim teškoćama u smislu točke 10. podtočke (a) (u istom dijelu kao i klub Valencia CF, vidjeti uvodne izjave 74.–75.) i točku 11. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. u vrijeme prije provedbe mjere 2.

Elche CF

(79) U pogledu kluba Elche CF, prema financijskim izvještajima (vidjeti navedenu tablicu 5.) klub ima smanjen promet (od 2008. do 2010.) na završetku financijske godine u lipnju 2009., negativan EBT na završetku financijskih godina u lipnju 2007., 2008., 2009. i 2010. te negativan vlastiti kapital na završetku financijskih godina u lipnju 2009. i 2010. (– 10,2 milijuna EUR u objema financijskim godinama). Financijski podatci kluba poboljšali su se tijekom završetka financijske godine u lipnju 2011., kad je klub ostvario dobiti prvi put od lipnja 2007., a vlastiti kapital prešao je od negativnog u pozitivni (4,3 milijuna EUR) prvi put od lipnja 2009. Međutim, to se poboljšanje dogodilo zahvaljujući dokapitalizaciji koja se dogodila iste financijske godine zahvaljujući dotičnom državno m jamstvu (3. mjera). Ti elementi dokazuju da je klub Elche CF bio u financijskim teškoćama u smislu točke 10. podtočke (a) i točke 11. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. u vrijeme mjere 3.

(80) Komisija je istodobno primijetila da klubovi Valencia CF, Hercules CF i Elche CF nisu bili u iznimno teškoj situaciji u smislu točke 2.2. i točke 4.1. podtočke (a) Obavijesti o jamstvu iz 2008. u godinama prije dodjele mjera koje se ispituju. Nemoguće je zanemariti činjenicu da je klub Valencia CF imao dobit u iznosu od

12,4 milijuna EUR na završetku financijske godine u lipnju 2008. i zadržao nematerijalnu imovinu znatne vrijednosti u obliku ugovora nogometnih igrača. Posebno: (a) objedinjena knjigovodstvena vrijednost (trošak nabave minus godišnja otplata duga) ugovora igrača kluba Valencia CF, što se održava u godišnjim obračunima 2008./2009., iznosila je 95,7 milijuna EUR; (b) procijenjena ukupna tržišna vrijednost ugovora igrača kluba Valencia CF u lipnju 2009. iznosila je približno 235,7 milijuna EUR; i (c) na završetku financijske godine u lipnju 2010. igrači su prodani za 78,7 milijuna EUR (dok je na nove ugovore potrošeno ukupno 14,5 milijuna EUR). U pogledu kluba Hercules CF, klub je prikazao rast godišnjeg prometa od 35 %, s 4 milijuna EUR na završetku godine u lipnju 2008. na 5,4 milijuna EUR na završetku godine u lipnju 2010. Konačno, Elche CF smanjio je gubitke za 82 %, sa 6,2 milijuna EUR na završetku financijske godine u lipnju 2007. na 1,1 milijun EUR na završetku godine u lipnju 2010.

(81) Nadalje, Komisija je primijetila da je standardna metodologija agencija ocjenjivanja kreditnog rejtinga razmatranje dužnika koji zbog neizvršenja obveza padaju ispod CCC rejtinga (ili bilo kojega rejtinga C kategorije). Primjerice, definicija agencije Standard & Poor ([21]) za rejting C za kratkoročne izdavatelje dugovanja vodi računa o „osjetljivim" dužnicima ([22]) jer se definicija za neposredne niže rejtinge R i SD-D tiče dužnika „pod regulatornim nadzorom" ([23]) ili pod selektivnim bankrotom ili bankrotom ([24]). Stoga, budući da ni Valencia CF ni Hercules CF ni Elche CF nisu bili u stečajnom postupku ili bankrotu u vrijeme dodjele dotičnih mjera, Komisija smatra da njihov rejting tada nije padao ispod kategorije CCC.

(82) Konačno, Komisija je primijetila da relativno visoka knjigovodstvena vrijednost nogometnih igrača (imovine) ne znači da klub nije bio u financijskim teškoćama. Dok je knjigovodstvena vrijednost igrača kluba Valencia CF bila znatna, kako je opisano u financijskim izvješćima, vrijednost rasprodaje istih igrača po preniskim cijenama bila bi relativno niska jer bi se kupci koristili poznatom činjenicom poteškoća prodavatelja (Valencia CF) kako bi postigli niske cijene. Nadalje, tržišna vrijednost igrača uglavnom ovisi o slučajnim događajima kao što su ozljede itd., što čini takvu tržišnu vrijednost znatno promjenjivom. Na temelju navedenoga Komisija tvrdi da je klub Valencia CF bio u teškoćama tijekom dodjele mjere 1. i 4.

(83) U zaključku Komisija smatra da tri kluba mogu imati rejting kategorije CCC jer su bili u financijskim teškoćama prije provedbe mjera ([25]).

(84) Klub Valencia CF podržava ideju da objedinjena tržišna vrijednost igrača uz činjenicu da upisani kapital u razdoblju od 2007. do 2009. nije bio izgubljen, već je ostao stabilan i klub je počeo ostvarivati dohotke u 2011. i 2012. godini, mogu biti dovoljne da ospore pretpostavku da je klub Valencia CF bio u financijskim teškoćama zbog negativnog kapitala u razdoblju od 2007. do 2009. Komisija ne može prihvatiti navedene argumente iz razloga koji su objašnjeni u uvodnim izjavama 70.–83.

(85) U pogledu elementa potpore u mjerama, koje sve uključuju državna jamstva, Komisija uzima u obzir Obavijest o jamstvu iz 2008. odjeljke 2.2 i 3.2. Obavijest o jamstvu iz 2008. određuje da Komisija već na temelju ispunjenja određenih uvjeta može isključiti postojanje državne potpore, na primjer ako zajmoprimac nije u financijskim teškoćama i ako jamstvom nije obuhvaćeno više od 80 % neotplaćenog iznosa zajma ili druge financijske obveze. Međutim, kad zajmoprimac ne plati cijenu za preuzimanje rizika povezanog s jamstvom, stječe pogodnost. Štoviše, kad je zajmoprimac poduzeće u financijskim teškoćama, ne bi pronašao financijsku instituciju koja bi mu bila spremna odobriti zajam uz bilo kakve uvjete kad ne bi bilo državnog jamstva.

([21]) https://www.standardandpoors.com/en_US/web/guest/article/-/view/sourceId/504352.

([22]) „Dužnik pod kategorijom C trenutačno je osjetljiv na neplaćanje koje bi rezultiralo rejtingom SD ili D i ovisan je o pogodnom poslovanju, financijskim i ekonomskim uvjetima kako bi podmirio svoje financijske obveze."

([23]) „Dužnik pod kategorijom R nalazi se pod regulatornim nadzorom zbog financijskog uvjeta. Tijekom primjene regulatornog nadzora regulatorna tijela ovlaštena su za odabir jednog razreda obveza u odnosu na ostale ili plaćanje samo određenih obveza."

([24]) „Dužnik pod kategorijom SD (selektivni bankrot) ili D nije platio jednu ili više financijskih obveza (pod kategorijom ili bez kategorije) te je isključio hibridne instrumente klasificirane kao regulatorni kapital ili pri neplaćanju u skladu s uvjetima kad je istekao rok. Smatra se da je dužnik bankrotirao osim ako agencija Standard & Poor smatra da će se takve isplate izvršiti unutar bilo kojeg razdoblja odgode plaćanja. Međutim, bilo koje razdoblje odgode plaćanja dulje od pet radnih dana smatrat će se rokom od pet radnih dana. Kategorija D dodjeljuje se kad agencija Standard & Poor smatra da će bankrot biti općenit i da dužnik neće podmiriti sve ili gotovo sve svoje obveze do roka. Kategorija SD dodjeljuje se kad agencija Standard & Poor smatra da je dužnik selektivno bankrotirao u određenom dijelu ili razredu obveza, čime je isključio hibridne instrumente klasificirane kao regulatorni kapital, ali će nastaviti pravodobno podmirivati svoje obveze plaćanja drugih predmeta ili razreda obveza. Dužnik potpada u kategoriju D ili SD ako provodi ponudu zamjene teškoća."

([25]) Ta kategorija rejtinga odnosi se na društva čija sposobnost plaćanja ovisi o ustaljenim pogodnim uvjetima, a sastoji se od rejtinga CCC+, CCC i CCC–, CC prema ljestvici rejtinga agencije Standard and Poor.

(86) U tom pogledu Komisija se ne slaže s argumentom Španjolske da su ispunjeni uvjeti Obavijesti o jamstvu iz 2008. Primjenom tih uvjeta na dotični predmet Komisija zaključuje sljedeće:

(a) sportski klubovi Valencia CF, Hercules CF i Elche CF bili su u financijskim teškoćama (vidjeti navedene uvodne izjave 70.–82.) tijekom dodjele mjera 1., 2., 3. i 4.;

(b) Kao što je prikazano u uvodnim izjavama 7.–9., jamstva su pokrila više od 100 % zajma;

(c) Godišnje jamstvene premije u iznosu od 0,5 %–1 % naplaćene za dotična jamstva ne odražavaju rizik neispunjenja obveza po zajmovima za koja su izdana jamstva s obzirom na poteškoće klubova Valencia CF, Hercules CF i Elche CF te posebno s obzirom na njihov visok omjer duga i kapitala ili činjenicu da su imali negativan kapital u vrijeme dotičnih mjera.

(87) Na temelju navedenoga Komisija zaključuje da mjere 1., 2., 3. i 4. ne poštuju uvjete određene u Obavijesti o jamstvu iz 2008. i stoga smatra da korisnici ne bi ostvarili mjere pod istim uvjetima na tržištu i stoga bi te mjere pružile korisnicima neopravdanu pogodnost.

(88) Stoga na temelju navedenoga Komisija smatra da su mjere 1., 2., 3. i 4., koje je država osigurala 2009., 2010. i 2011. omogućile neopravdanu pogodnost za korisnike.

7.1.3. *Narušavanje tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu između država članica*

(89) Pogodnost igranja profesionalnog kluba u nacionalnoj prvoj ili drugoj ligi može utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu između država članica. Profesionalni klubovi prvih i drugih liga natječu se za sudjelovanje na europskim natjecanjima, u Španjolskoj kroz Španjolski kup („Copa del Rey") gdje se natječu ekipe La Lige i Segunda A i Segunda B, a pobjednik sudjeluje na natjecanju Europske lige UEFA (osim ako se kvalificiraju za Ligu prvaka UEFA). Tijekom mjera koje se ispituju klub Valencia CF sudjelovao je na međunarodnim natjecanjima (u Europskoj ligi u sezonama 2008./2009. i 2009./2010.) jer se klub Hercules CF upravo kvalificirao na La Ligu kao drugoplasirani lige Segunda División, a klub Elche CF igrao je u ligi Segunda División (u sezoni 2013./2014. igrao je u La Ligi). Klubovi Hercules CF i Elche CF sudjelovali su jednako tako na Copa del Reyu tijekom mjera 2. i 3. Nadalje, profesionalni klubovi prve i druge lige jednako su tako aktivni na tržištu marketinških i televizijskih prava. Prava na radiodifuzijska emitiranja, marketing i sponzori izvori su prihoda za koje se klubovi iz prve lige natječu s drugim klubovima u matičnoj državi, ali i u drugim državama. Što klubovi imaju više dostupnih sredstava za privlačenje najboljih mogućih igrača, to više imaju uspjeha na sportskim natjecanjima, što obećava veće prihode od spomenutih aktivnosti. Komisija stoga zaključuje da su mjere koje se ocjenjuju podložne narušavanju ili prijete narušavanju tržišne konkurencije i utječu na trgovinu između država članica.

7.1.4. *Zaključak o postojanju potpore*

(90) Na temelju navedenih razloga Komisija zaključuje da su mjere 1., 2., 3. i 4. obuhvatile državnu potporu dodijeljenu klubovima Valencia CF (mjere 1. i 4.), Hercules CF (mjera 2.) i Elche CF (mjera 3.).

7.2. **Brojčano iskazivanje potpore**

(91) Komisija je utvrdila opća načela za izračunavanje elementa potpore u jamstvima u Obavijesti o jamstvu iz 2008.

(92) Komisija napominje da su mjere koje se ispituju omogućile korisnicima nastavak poslovanja kako se, za razliku od ostalih natjecatelja s financijskim teškoćama, ti korisnici ne bi morali suočiti s negativnim posljedicama koje uobičajeno proizlaze iz njihovih financijskih rezultata.

(93) Prema odjeljku 4.2 Obavijesti o jamstvu iz 2008. Komisija smatra da je za svako jamstvo iznos potpore jednak elementu subvencije jamstva, npr. iznos koji proizlazi iz razlike između, s jedne strane, kamatne stope zajma primijenjenog zahvaljujući državnom jamstvu uz naknadu za jamstvo i, s druge strane, kamatne stope koja bi se

primijenila na zajam bez državnog jamstva. Komisija primjećuje da zbog ograničenog broja promatranja sličnih transakcija na tržištu, takvo mjerilo neće osigurati znatnu usporedbu. Stoga će Komisija upotrijebiti odgovarajuću referentnu stopu ([26]), što je 1 000 baznih bodova u pogledu poteškoća triju nogometnih klubova i veoma nisku vrijednost osiguranja zajmova, uz 124 do 149 baznih bodova prema baznim stopama Španjolske u vrijeme mjera potpore. Uistinu, svaki je zajam osiguran zalogom o stečenim dionicama u klubovima. Međutim, klubovi su bili u teškoćama, odnosno poslovanja su rezultirala gubitcima te nije postojao vjerodostojan plan održivosti koji bi pokazao da će ta poslovanja donijeti ostvarivanje dobiti dioničarima. Stoga su ti gubitci klubova bili obuhvaćeni vrijednošću istih dionica klubova, čime je vrijednost tih dionica kao osiguranje zajma bila blizu nule. Na temelju izračuna Komisije iznos potpore mjera koje se ocjenjuju bio bi 20,381 milijun EUR u slučaju kluba Valencia CF (19,193 milijuna EUR pod mjerom 1. uz 1,188 milijuna EUR pod mjerom 4.), 6,143 milijuna EUR u slučaju kluba Hercules CF i 3,688 milijuna EUR u slučaju kluba Elche CF. Izračuni Komisije su sljedeći:

(a) za mjeru 1.: primijenjena kamatna stopa od 6,5 % oduzeta je od primjenjive tržišne kamatne stope od 11,45 %, npr. 1 000 baznih bodova za klub Valencia CF uz 145 baznih bodova kao bazna stopa za Španjolsku u studenome 2009. ([27]). Rezultat je pomnožen s iznosom zajma od 75 milijuna EUR i stvarnim trajanjem zajma od 5,17 godina. Konačan rezultat iznosi 19,193 milijuna EUR;

(b) za mjeru 2.: primijenjena kamatna stopa od 4,41 % oduzeta je od primjenjive tržišne kamatne stope od 11,24 %, odnosno 1 000 baznih bodova za klub Hercules CF uz 124 bazna boda kao bazna stopa za Španjolsku u srpnju 2010. ([28]). Rezultat je pomnožen iznosom zajma od 18 milijuna EUR i trajanjem zajma od pet godina. Konačan rezultat iznosi 6,143 milijuna EUR;

(c) za mjeru 3.: primijenjena kamatna stopa od 6,22 % oduzeta je od primjenjive tržišne kamatne stope od 11,49 %, odnosno 1 000 baznih bodova za klub Elche CF uz 149 baznih bodova kao bazna stopa za Španjolsku u veljači 2011. ([28]). Rezultat je pomnožen iznosom zajma od 14 milijuna EUR trajanjem zajma od pet godina. Konačan rezultat iznosi 3,688 milijuna EUR;

(d) za mjeru 4.: primijenjena kamatna stopa od 6,5 % oduzeta je od primjenjive tržišne kamatne stope od 11,45 %, odnosno 1 000 baznih bodova za klub Valencia CF uz 145 baznih bodova kao bazna stopa za Španjolsku u studenome 2010. ([28]). Rezultat je pomnožen iznosom zajma od 6 milijuna EUR i ostatkom stvarnog trajanja zajma od četiri godine. Konačan rezultat iznosi 1,188 milijuna EUR.

(94) Na temelju navedenoga element ukupne potpore u mjerama 1., 2., 3. i 4. iznosi 30,212 milijuna EUR.

(95) Zaklada Fundacion Valencia smatra da bi Komisija u svojoj ocjeni trebala uzeti u obzir ta razdoblja kad je jamstvo bilo poništeno ili proglašeno nevažećim ako se utvrdi da dotično jamstvo obuhvaća neke dijelove državne potpore (vidjeti uvodnu izjavu 46. točku (h)). Komisija ne može prihvatiti tu tvrdnju jer nije došlo do nepovratnog poništavanja jamstva i naknadne otplate zajma prije prodaje dionica kluba Valencia CF, stoga se pogodnost dodijeljena jamstvom zadržala u razdoblju između dodjele jamstva i poništavanja jamstva nakon prodaje dionica kluba Valencia CF.

7.3. **Zakonitost potpore**

(96) U skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a država članica ne pokreće mjeru potpore prije nego što Komisija odobri odluku o pokretanju te mjere. Komisija primjećuje da su identificirane mjere bile dodijeljene u suprotnosti s obavijesti i obvezama u mirovanju ustanovljenima člankom 108. stavkom 3. UFEU-a. Stoga Komisija smatra da se mjere 1., 2., 3. i 4. označavaju kao nezakonita državna potpora.

([26]) Komunikacija Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa, SL C 14, 19.1.2008., str. 6.
([27]) Vidjeti http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/base_rates_eu27_en.pdf.
([28]) Vidjeti bilješku 27.

7.4. **Spojivost potpore**

(97) Komisija mora ocijeniti mogu li se određene mjere potpore smatrati spojivima s unutarnjim tržištem. U skladu sa zakonima Suda Europske unije države članice mogu navesti moguće osnove za spojivost i dokazati da su ispunjeni uvjeti za takvu spojivost. ([29])

(98) Komisija je primijetila da Španjolska (ili druga zainteresirana strana) nije osigurala komentare o spojivosti mjera 2., 3. i 4. s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a ili na bilo kakvim drugim osnovama.

(99) Klub Valencia CF tvrdi da je mjera 1. spojiva s Privremenim okvirom Zajednice za državne potpore kojima se podupire pristup financiranju u trenutačnoj financijskoj i gospodarskoj krizi ([30]) („Privremeni okvir iz 2009.") odobrenom radi rješavanja manjaka nastalih zbog gospodarske i financijske krize koja je započela u listopadu 2008. Međutim, Komisija primjećuje da su teškoće kluba Valencia CF započele prije financijske krize, već na završetku fiskalne godine u lipnju 2007. (vidjeti tablicu 1.) jer je cilj Privremenog okvira iz 2009. bio riješiti probleme koji su proizašli u kontekstu krize. Zaista, u skladu s odjeljkom 4.3.2. točkom i. Privremenog okvira „potpora se dodjeljuje poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na 1. srpnja 2008.; može se dodijeliti poduzetnicima koji nisu bili u teškoćama na taj datum, ali su kasnije zapali u teškoće kao posljedica globalne financijske i gospodarske krize." Budući da je klub Valencia CF već bio u teškoćama od lipnja 2007., Komisija smatra da Privremeni okvir iz 2009. nije primjenjiv za mjere u korist kluba Valencia CF.

(100) Komisija će procijeniti jesu li mjere potpore spojive u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a, kojim se potpori omogućava olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti, gdje takva potpora nema štetan učinak na trgovinske uvjete do razmjera suprotnog zajedničkom interesu.

(101) U svojoj ocjeni pojma „razvoja gospodarskih djelatnosti" u sektoru sporta Komisija uzima u obzir članak 165. stavak 1. UFEU-a i posljednju alineju članka 165. stavka 2. UFEU-a u kojima je predviđeno da Unija pridonosi razvoju europskog sporta vodeći pritom računa o specifičnoj prirodi sporta, njegovim strukturama koje se temelje na dobrovoljnim aktivnostima i njegovoj društvenoj i obrazovnoj ulozi.

(102) U primjedbama podnesenima tijekom službenog istražnog postupka LFP tvrdi da sportske aktivnosti profesionalnih sportskih klubova obavljaju funkciju javne službe, prema čemu, u skladu s člankom 106. stavkom 2. UFEU-a, primjena pravila na natjecanju tih klubova ne smije omesti izvedbu određenih dodijeljenih zadataka. Komisija je primijetila da su dotične mjere podržale profesionalne nogometne aktivnosti, a ne amaterski sport. Usluge profesionalnog nogometa opskrbljuju tržišne sile, stoga nema potrebe da država pridonosi obvezama javnih službi za pružanje takvih usluga. Komisija istodobno primjećuje da nije dokazano da su službe kluba Valencia CF bile pridodane putem španjolskih nadležnih tijela na način spojiv s člankom 106. stavkom 2. UFEU-a, odnosno putem akta koji jasno određuje javnu službu, njezino trajanje ili odgovarajuću kompenzaciju i izračun. Na temelju navedenoga Komisija ne prihvaća spojivost dotičnih mjera u korist kluba Valencia CF u skladu s člankom 106. stavkom 2. UFEU-a.

(103) Za potrebe svoje ocjene mjera potpore u skladu s člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a, Komisija je donijela niz uredbi, okvira, smjernica i komunikacija o obliku potpora te o horizontalnim ili sektorskim namjenama za koje se potpore dodjeljuju.

(104) U pogledu prirode mjera i činjenice da su dotični nogometni klubovi suočeni s financijskim teškoćama tijekom dodjele potpore, a koja je dodijeljena u cilju rješavanja tih teškoća, Komisija će procijeniti mogućnost primjene uvjeta utvrđenih u Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. jer su bile na snazi u vrijeme dodjele mjera (2009., 2010. i 2011.), a navedena tri nogometna kluba bili su kvalificirani kao poduzetnici u teškoćama u skladu s tim Smjernicama. U tom pogledu Španjolska smatra da bi potpora bila spojiva s unutarnjim tržištem ako bi Komisija otkrila državnu potporu u mjerama 1. i 4. na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a, posebno kao potpora za restrukturiranje u skladu sa Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.

([29]) Predmet C-364/90, Italija protiv Komisije, točka 20.
([30]) SL C 83, 7.4.2009., str. 1.

(105) Kao što će se objasniti u nastavku, Komisija primjećuje da se mjere potpore koje se ispituju ne mogu smatrati spojivom potporom u skladu sa Smjernicama o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. jer se nisu ispunili uvjeti i načela.

7.4.1. *Ponovna uspostava dugoročne održivosti*

(106) U skladu s točkom 34. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. dodjela potpore za restrukturiranje mora biti uvjetovana provedbom plana restrukturiranja, koji mora odobriti Komisija u svim slučajevima pojedinačne potpore. U točki 35. objašnjava se da plan restrukturiranja, čije trajanje mora biti što je kraće moguće, mora povratiti dugoročnu održivost poduzeća unutar primjerenog razdoblja i na temelju realnih pretpostavki o budućim uvjetima poslovanja.

(107) U skladu s točkom 36. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. plan mora sadržavati opis okolnosti koje su dovele do teškoća društva i uzeti u obzir trenutačno stanje i buduće izglede na tržištu s najboljim, najgorim i srednjim scenarijem.

(108) Planom se mora osigurati zaokret koji će društvu omogućiti nakon dovršetka restrukturiranja pokrivanje svih troškova, uključujući pad vrijednosti i financijske troškove. Očekivani povrat kapitala mora biti dovoljan kako bi omogućio restrukturiranom poduzeću da se vlastitim snagama natječe na tržištu (točka 37.).

(109) Tijekom službenog istražnog postupka Španjolska je navela da je odluka o dodjeli mjere 1. za zakladu Fundacion Valencia temeljena na planu održivosti iz svibnja 2009.

(110) Komisija primjećuje da plan održivosti ne uključuje najbolji, najgori i scenarij u osnovnom slučaju ili analize osjetljivosti rizika koji bi mogao utjecati na restrukturiranje kluba Valencia CF, npr. učinak različitih mogućih mjesta kluba na ljestvici prvenstva, promjene cijena na tržištu nekretnina, na pokroviteljskom tržištu ili na tržištu radiodifuzijskg emitiranja, mogući rizici povezani s mogućnošću navijača da plate sezonske ili pojedinačne ulaznice, rizici ozljeda igrača, promjene na tržištu razmjene igrača itd.

(111) Nadalje, financijski rezultati koje predviđa plan održivosti bili su ispod razine, što se moglo smatrati prikladnim za obnovu dugoročne održivosti kluba Valencia CF. Zaista, kako je prikazano u tablici 6., plan održivosti iz 2009. predstavljao je gubitke u poslovanju do završetka fiskalne godine u lipnju 2013., npr. u četirima godinama nakon dodjele državnog jamstva iz 2009. Nadalje, dobitci u poslovanju predviđeni za fiskalne godine koje završavaju u lipnju 2014. i lipnju 2015. bili su na vrlo niskim maržama od 1 %, odnosno 4 %. Konačno, u pogledu predviđene dobiti kluba prije oporezivanja do završetka ekonomske godine u lipnju 2015., ista analiza vrijedi za navedene rezultate poslovanja jer znatno visoki rezultati od 50,5 milijuna EUR na završetku fiskalne godine u lipnju 2011. i 154,8 milijuna EUR u lipnju 2012. ne predstavljaju financijske rezultate kluba, nego sačinjavaju izvanredne rezultate koji proizlaze od prodaje zemljišta.

(112) Na temelju navedenoga,u pogledu povratka održivosti, Komisija dolazi do zaključka da utjecaj različitih mjera nije propisno određen i održivost nije predviđena na prikladnim razinama pod različitim scenarijima. Komisija stoga smatra da je plan održivosti, čak i ako se smatrao izvornim planom restrukturiranja u smislu Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004., bio nepotpun i nije mogao omogućiti klubu Valencia CF da povrati svoju dugoročnu održivost unutar razumnog vremenskog razdoblja.

(113) U pogledu klubova Hercules CF i Elche CF, Komisija primjećuje da nije podnesen nijedan plan povezan s održivošću, a jednako tako, u skladu s točkom 34. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004., uvjeti nisu ispunjeni.

7.4.2. *Izbjegavanje neopravdanog narušavanja tržišnog natjecanja (kompenzacijske mjere)*

(114) U skladu s točkom 38. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004. kompenzacijske mjere moraju se poduzeti kako bi se osiguralo što je veće moguće smanjivanje štetnih učinaka na trgovinske uvjete. Te se mjere mogu sastojati od otuđivanja imovine, smanjivanja kapaciteta ili tržišne prisutnosti, te smanjivanja tržišnih prepreka na dotičnim tržištima (točka 39.).

(115) U tom pogledu prodaja imovine upotrijebljene u djelatnostima koje prouzročuju gubitke, koje su u svakom slučaju potrebne za ponovno uspostavljanje održivosti, neće se smatrati smanjivanjem kapaciteta ili tržišne prisutnosti u smislu ocjenjivanja kompenzacijskih mjera (točka 40.).

(116) Kao kompenzacijske mjere za klub Valencia CF Španjolska predlaže prodaju najvrjednijih igrača kluba (vidjeti uvodnu izjavu 41.). Međutim, Komisija primjećuje da su prodani igrači sudjelovali u djelatnostima kluba koje prouzročuju gubitke, npr. u sudjelovanju na nogometnim natjecanjima, stoga se te prodaje ne mogu smatrati donošenjem smanjivanja kapaciteta ili izvedbe profitabilnih područja aktivnosti Valencije. Nadalje, Komisija primjećuje da je prodaja spomenutih igrača bila potrebna kao mjera restrukturiranja održivosti kluba Valencia CF, što je jednako tako podrazumijevalo plan održivosti iz 2009. Zaista, te prodaje bile su potrebne za oporavak kluba kroz povećanje prihoda i smanjenje velikih troškova skupih igrača. Čak i ako su te prodaje mogle koristiti konkurentu, njihov je primarni cilj bio omogućiti oporavak Valencije. Stoga se ne može smatrati da donose korist konkurentima kluba Valencia CF.

(117) U odnosu na prethodno spomenuto Komisija smatra da kompenzacijske mjere koje je Španjolska predložila nisu dovoljne u skladu sa Smjernicama o sanaciji i oporavku iz 2004. za što manji štetni učinak na trgovinske uvjete koji bi nastao dodjelom potpore klubu Valencia CF.

(118) U pogledu klubova Hercules CF i Elche CF, Komisija primjećuje da nisu podnesene nikakve kompenzacijske mjere povezane s klubovima, a jednako tako, u skladu s točkom 38. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004., uvjeti nisu ispunjeni.

7.4.3. *Potpora koja je ograničena na najmanju razinu (vlastiti doprinos)*

(119) U skladu s točkom 43. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004., da bi se ograničio iznos potpore na najmanju moguću razinu nužnih troškova restrukturiranja, potreban je znatan doprinos restrukturiranju iz vlastitih sredstava korisnika. To može uključivati prodaju imovine koja nije neophodna za opstanak poduzeća ili vanjsko financiranje pod tržišnim uvjetima.

(120) Vlastiti doprinos mora biti konkretan, odnosno stvaran, isključujući sve buduće dobiti kao što je novčani tok (točka 43. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.). Sam po sebi vlastiti doprinos ne smije uključivati niti jednu daljnju državnu potporu. Za velika poduzeća poput kluba Valencia CF ([31]) Komisija obično smatra prikladnim doprinos od najmanje 50 % troškova restrukturiranja. Međutim, u iznimnim okolnostima i slučajevima osobitih teškoća, Komisija može prihvatiti niži doprinos (točka 44. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.).

(121) U pogledu ukupnog iznosa rasta kapitala kluba Valencia CF u 2009. u iznosu od 92,4 milijuna EUR, što se može smatrati troškom restrukturiranja, Španjolska predlaže razmatranje privatnih sudjelovanja kao vlastitih doprinosa, gdje je dosegnut iznos od 18,8 milijuna EUR. Međutim, Komisija primjećuje da su ta privatna sudjelovanja odgovarala 20 % ukupnih troškova restrukturiranja. Na temelju toga Komisija smatra da privatna sudjelovanja u povećanju kapitala kluba Valencia CF u 2009. nisu dovoljna da bi se prihvatila kao vlastiti doprinos.

(122) U pogledu klubova Hercules CF i Elche CF, Komisija primjećuje da su mjere 2. i 3. sadržavale 100 % financijskih sredstava odgovarajućih dokapitalizacija tih klubova, stoga u tim mjerama nije bilo privatnih sudjelovanja.

(123) Komisija stoga smatra da se nisu ispunili uvjeti točke 43. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004.

([31]) U skladu s *Preporukom Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća* (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.), kategorija mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) napravljena je za poduzeća koja zapošljavaju manje od 250 osoba i čiji godišnji promet ne premašuje 50 milijuna EUR i/ili čija godišnja bilanca ne prelazi ukupno 43 milijuna EUR. Jednako tako, podatci koji se upotrebljavaju za broj osoblja i financijske iznose odnose se na posljednje odobreno računovodstveno razdoblje, a izračunani su na godišnjoj razini. U dotičnom slučaju, u najnovijim odobrenim računovodstvenim razdobljima prije mjera 1. i 2., klub Valencia CF imao je godišnji promet od 99,4 milijuna EUR na završetku financijske godine u lipnju 2008. i 82,4 milijuna EUR na završetku financijske godine u lipnju 2009. Stoga je klub Valencia CF premašio jedan od pragova prema kojemu se poduzetnik smatra MSP-om.

7.4.4. *Načelo jednokratnog davanja*

(124) Konačno, potpora mora biti u skladu s točkom 72. Smjernica o sanaciji i restrukturiranju iz 2004., prema kojoj društvo koje je primilo potporu za sanaciju i restrukturiranje u posljednjih deset godina nije prihvatljivo za davanje potpore za sanaciju i restrukturiranje (načelo jednokratne dodjele). U pogledu kluba Valencia CF, koji je imao koristi od mjera 1. i 4., Španjolska tvrdi da je mjera 4. samo povećanje postojećeg jamstva za 6 milijuna EUR, stoga se ne može smatrati novim jamstvom, a time i novom državnom potporom klubu Valencia CF. Međutim, Komisija primjećuje da spomenuto povećanje u 2010. postojećeg državnog jamstva iz 2009. nije bilo predviđeno ili programirano od početka kad je dodijeljeno državno jamstvo 2009., ali je imalo *ad hoc* karakter je bilo dodijeljeno radi pokrivanja neočekivano neotplaćene kamatne otplate od 26. kolovoza 2010. zajma za koji je izdano jamstvo (vidjeti uvodnu izjavu 10.). Stoga Komisija smatra da mjera 4. sadržava novo državno jamstvo u korist kluba Valencia CF i odvojiva je od mjere 1. Budući da je klub Valencia CF dvaput imao koristi od potpore za restrukturiranje u razdoblju od deset godina, odnosno u 2009. i 2010., nakon primitka državnog jamstva iz 2009. i povećanja prethodnog (iz 2009.) jamstva u 2010., Komisija zaključuje da se nije poštovalo načelo jednokratnog davanja u odnosu na mjeru 4., dodijeljenu u korist kluba Valencia CF.

7.5. **Zaključak**

(125) U svjetlu navedenoga Komisija zaključuje da su državno jamstvo iz 2009. i njegovo povećanje u 2010. u korist kluba Valencia CF, državno jamstvo iz 2011. u korist kluba Hercules CF i državno jamstvo iz 2011. u korist kluba Elche CF dodijeljeni u suprotnosti s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a. Komisija jednako tako smatra da mjere ne ispunjuju uvjete Smjernica za sanaciju i restrukturiranje iz 2004. Stoga Komisija smatra potporu nespojivom s unutarnjim tržištem.

7.6. **Povrat**

(126) U skladu s UFEU-om i uspostavljenom sudskom praksom Suda, Komisija je nadležna zaključiti da predmetna država članica mora ukinuti ili izmijeniti potporu ako se utvrdi da nije spojiva s unutarnjim tržištem. ([32]) Sud isto tako dosljedno tvrdi da je obveza države članice da ukine potporu koju Komisija smatra nespojivom s unutarnjim tržištem oblikovana u cilju ponovne uspostave prethodno postojeće situacije. ([33]) U tom kontekstu Sud je utvrdio da će taj cilj biti ostvaren kada primatelj vrati iznose koji su mu dodijeljeni u okviru nezakonite potpore, čime će izgubiti prednost nad tržišnim natjecateljima koju je uživao na tržištu te će se uspostaviti situacija koja je postojala prije isplate potpore. ([34])

(127) U skladu sa sudskom praksom, u članku 16. stavku 1. Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 ([35]) tvrdi se da, „kada se u slučajevima nezakonite potpore donesu negativne odluke, Komisija donosi odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva da poduzme sve potrebne mjere za povrat sredstava potpore od korisnika […]”.

(128) Stoga, s obzirom na to da predmetne mjere nisu bile prijavljene Komisiji, što predstavlja kršenje članka 108. UFEU-a te ih je stoga potrebno smatrati nezakonitim i nespojivim potporama, moraju se vratiti kako bi se ponovno uspostavila situacija koja je postojala na tržištu prije njihove dodjele. Povrat bi trebao pokriti razdoblje od trenutka kada je nastala prednost za korisnika, odnosno kada je potpora stavljena na raspolaganje korisniku, do njezina učinkovitog povratka, a na iznose koje treba vratiti obračunava se kamata sve do učinkovitog povrata.

(129) Komisija primjećuje da je klub Valencia CF prijavio da bi se (vidjeti uvodnu izjavu 41. točku (b)), s obzirom na to da je vlasništvo preneseno u kontekstu otvorenog i konkurentskog natječajnog postupka, element potpore (ako postoji) odrazio na tržišnu cijenu i uključio u kupovnu cijenu te stoga prodavatelj dionica zadržava korist od potpore. Prema tvrdnjama kluba Valencia CF, u svjetlu navedenoga, iznos potpore državnog jamstva trebao bi vratiti prodavatelj, zaklada Fundacion Valencia.

(130) Kako je objašnjeno u navedenim uvodnim izjavama 47.–48., s obzirom na to da je klub imao koristi od mjera 1. i 4. prodajom 2014., Komisija smatra da je potpora jednako tako prenesena na novog vlasnika kluba Valencia CF.

([32]) Vidjeti predmet C-70/72 Komisija protiv Njemačke [1973.] ECR 00813, stavak 13.
([33]) Vidjeti spojene predmete C-278/92, C-279/92 i C-280/92 Španjolska protiv Komisije [1994.] ECR I-4103, stavak 75.
([34]) Vidjeti predmet C-75/97 Belgija protiv Komisije, [1999.] ECR I-030671, stavci 64. – 65.
([35]) Uredba Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 248, 24.9.2015., str. 9.).

(131) Komisija primjećuje da su klubovi Elche CF i Hercules CF trenutačno predmet kolektivnih stečajnih postupaka (vidjeti navedene uvodne izjave 18. i 20.). U skladu s dobro uspostavljenom sudskom praksom činjenica da je korisnik u stečaju ili u bankrotu ne utječe na obvezu vraćanja nezakonite i nespojive potpore ([36]).

8. **ZAKLJUČAK**

(132) Komisija zaključuje da je Španjolska nezakonito provela potporu u iznosu od 30,212 milijuna EUR i time prekršila članak 108. stavak 3. UFEU-a, u sljedećem obliku:

(a) državnog jamstva koje je IVF dodijelio 2009. za kupnju dionica kluba Valencia CF;

(b) državnog jamstva koje je IVF dodijelio 2010. za kupnju dionica kluba Hercules CF;

(c) državnog jamstva koje je IVF dodijelio 2011. za kupnju dionica kluba Elche CF;

(d) Povećanje državnog jamstva u 2010. koje je dodijelio 2009. dodijelio IVF za pokrivanje povećanja postojećeg zajma iz 2009. za kupnju dionica kluba Valencia CF.

(133) Komisija zaključuje da Španjolska nije dodijelila novu potporu kroz isplatu 4,9 milijuna EUR u 2013. državnih jamstava koje je dodijelio IVF u korist kluba Valencia CF.

(134) Potpora nije spojiva s unutarnjim tržištem jer se ne može odobriti kao potpora za restrukturiranje ili bilo kakav drugi tip potpore.

(135) Iznosi koje je potrebno vratiti jesu 20,381 milijuna EUR od kluba Valencia CF, 6,143 milijuna EUR od kluba Hercules CF i 3,688 milijuna EUR od kluba Elche CF,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Sljedeće mjere čine državnu potporu koju je Španjolska nezakonito odobrila kršeći pritom članak 108. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i koja je nespojiva s unutarnjim tržištem:

Mjera 1.

Državno jamstvo koje je IVF 5. studenoga 2009. dodijelio za bankovni zajam zakladi Fundación Valencia za upis dionica kluba Valencia CF, u kontekstu povećanja kapitala kluba Valencia CF, u iznosu od 19,193 milijuna EUR.

Mjera 2.

Državno jamstvo koje je IVF 26. srpnja 2010. dodijelio za bankovni zajam zakladi Fundación Hercules za upis dionica kluba Hercules CF, u kontekstu povećanja kapitala kluba Hercules CF, u iznosu od 6,143 milijuna EUR.

Mjera 3.

Državno jamstvo koje je IVF 17. veljače 2011. dodijelio za dva bankovna zajma zakladi Fundación Elche za upis dionica kluba Elche CF, u kontekstu povećanja kapitala kluba Elche CF, u iznosu od 3,688 milijuna EUR.

Mjera 4.

Povećanje koje je IVF 10. studenoga 2010. dodijelio zakladi Fundación Valencia, u iznosu od 1,188 milijuna EUR za isplatu zaostataka u otplati glavnice, kamata i troškova zajma za koji je izdano jamstvo mjerom 1.

([36]) Predmet C-42-93, Španjolska protiv Komisije („Merco"), [1994.] ECR I-4175.

Članak 2.

1. Španjolska zahtijeva povrat nespojive potpore iz članka 1. za klub Valencia CF za mjere 1. i 4., Hercules CF za mjeru 2. i Elche CF za mjeru 3.

2. Na iznose koji se moraju vratiti obračunavaju se kamate od datuma kad su ti iznosi korisniku stavljeni na raspolaganje do stvarnog povrata tih iznosa.

3. Kamate se obračunavaju na temelju složenog kamatnog računa u skladu s poglavljem V. Uredbe Komisije (EZ) br. 794/2004 ([37]) i Uredbe Komisije (EZ) br. 271/2008 ([38]) o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004.

4. Španjolska ukida isplatu svih neisplaćenih iznosa potpore iz članka 1. s učinkom od dana donošenja ove Odluke.

Članak 3.

1. Povrat potpore iz članka 1. ima trenutačni učinak.

2. Španjolska osigurava provedbu ove Odluke u roku od četiri mjeseca od datuma obavijesti o njezinu donošenju.

Članak 4.

1. U roku od dva mjeseca od objave ove Odluke Španjolska dostavlja sljedeće podatke:

(a) ukupan iznos (glavnica i kamate na povrat) koji svaki korisnik mora vratiti;

(b) detaljan opis već poduzetih i planiranih mjera kojima će se ispuniti uvjeti iz ove Odluke;

(c) dokumente kojima se dokazuje da je korisnicima naložen povrat potpore.

2. Španjolska je obavješćuje Komisiju o napretku u provedbi nacionalnih mjera poduzetih radi provedbe ove Odluke do potpunog povrata potpore iz članka 1. Ona na jednostavan zahtjev Komisije odmah dostavlja informacije o već poduzetim i planiranim mjerama u svrhu ispunjavanja uvjeta iz ove Odluke. Dostavlja i detaljne podatke o iznosima potpora i kamatama na povrat koje je korisnik već vratio.

Članak 5.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Španjolskoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 4. srpnja 2016.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

([37]) Uredba Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2015/1589 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 140, 30.4.2004., str. 1.).

([38]) Uredba Komisije (EZ) br. 271/2008 od 30. siječnja 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 794/2004 o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 93. Ugovora o EZ-u (SL L 82, 25.3.2008., str. 1.).